

hmezjar

60 LET

GLASILO DELAVCEV IN KMETOV
HMEZADA

MAREC 1990

Podpisali so pogodbo o dolgoročnem pridelovanju mleka

Skupno pogodbo o pridelovanju in prodaji hmelja, ki je sicer bolj znana kot tripartitna pogodba, so v začetku marca podpisale v glavnem vse članice Poslovne skupnosti za hmeljarstvo Slovenije. Poudariti velja, da so jo podpisale le organizacije v družbenem sektorju kmetijstva, medtem ko zasebni hmeljarji še ne pristajajo na to dolgoročno pogodbo.

Pobudnik trdnejših odnosov v hmeljarski reprovgeriji je bil Hmezad Export-import, ki si s tem želi zagotoviti zadostne količine hmelja za prodajo na tuja tržišča. »Želimo si enotnega hmeljarstva in monopol ima predno-

javne zahodnega trga in prevozni stroški do kupca. Lanski pridelek so od 3264 ton izvozili 2921 ton, na domače tržišče pa le 320 ton, kar je dvakrat manj kot pretekla leta. Dodatne težave je pri letošnji cepi hmelja povzročilo

šimi. Zato je prav, da takšno pogodbo podpisemo.«

Zopet je opozoril na problem selektivnega kreditiranja hmelja, za katerega se slovenski hmeljarji zavzemajo že pol desetletja. Za

hmeljar

Hmeljar je začelo izdajati maja 1930. leta Hmeljarsko društvo za Slovenijo kot štirinajstdnevnik. Izhajal je do okupacije aprila 1941. Januarja 1946 je začel svoje poslanstvo kot glasilo Hmeljarske zadruge Hmezad. Sedaj ga izdaja

Hmezad Žalec. Za obveščanje in strokovno delo med hmeljarji in delavci je Hmeljar prejel priznanje Zveze sindikatov Slovenije in Društva novinarjev Slovenije, Savinovo priznanje občine Žalec in priznanje Poslovnega združenja za hmeljarstvo, živinorejo, sadjarstvo in vinogradništvo Styria Celje — Maribor.

PREDSÉDNICA UREDNIŠKEGA ODBORA: Marija Kroflič. Člani: Darko Simončič, Pavlina Glušič, Jožica Krajšek, Nives Korber, Milan Kolar, Leopold Škafar, Bojan Podkrajšek in predstavnik Inštituta za hmeljarstvo-in pivovarstvo mag. Milan Zolnir.

UREDNIŠTVO: Glavni in odgovorni urednik in novinar Marjana Natek. **LEKTORICA:** Anka Krčmar. Uredništvo je SOZD Hmezad, Ulica Žalskega tabora 1 v Žalcu, telefon (063) 714-141. Hmeljar izhaja enkrat mesečno v 6000 izvodih. **TISK** ČGP Večer Maribor. Na podlagi mnenja Sekretariata za informacije pri IS Slovenije je oproščen temeljnega prometnega davka. Poštnina plačana v gotovini.

hmeljar

Na naslovni strani: Aktiv kmečkih žena se je pri pripravi Jožefovega sejma še posebej izkazal. Njihova predsednica Ivanka Kučer, pravi, da tisto, kar se dogovorijo potem tudi velja. Zbrale so se, si razdelile in na semanji dan je bilo pripravljeno. Več o sejmu poročamo na osrednji strani. (Foto: Ljubo Korber)

Pogodbe s proizvajalci družbenega sektorja

sti, ki jih je treba obdržati,« je med drugim povedal direktor Export-importa Ivo Bračun. Sedanja organiziranost ima nedvomno velike prednosti na svetovnem tržišču, ki ima uveljavljen sistem predprodaje. Zato se bodo poskušali dogovoriti tudi z zasebnimi hmeljarji, ki pa so polni nezaupanja, predvsem zaradi krivic, ki so se jim v preteklosti godile.

Ko je spregovoril o svetovni proizvodnji in prodaji hmelja, je poudaril, da imajo težave tudi drugod. Nemški hmeljarji, na primer, si prizadevajo za višje cene hmelja, pa politiko zaradi močne trgovine kroji le od 10 do 15 trgovcev, zato je to težko doseči. Na ceno bodo prav gotovo vplivala tudi dogajanja v Vzhodni Evropi, ki stimulira prodajo na nemški trg, tako da proizvajalcem ne glede na stroške plača sedem mark za kilogram hmelja.

Nemškim hmeljarjem pa še vedno povzroča sive lase zaščita hmelja, ki je zaradi ekoloških zahtev ameriškega trga izredno draga. Tamkajšnji vzorniki so ta problem rešili tako, da imajo hmelj zaščiten po dveh škropilnih programih: po prvem za lastne potrebe in drugem »ameriškem« za izvoz. To pa je možno zato, ker v tej državi proizvedejo znatnejše količine hmelja, obenem pa imajo skoncentrirane velike predelovalne zmogljivosti.

Ceno slovenskega hmelja pa ob tem bremenijo še uvozne da-

še razmerje med dolarjem in marko in hmelj, ki je bil prodan za dolarsko valuto, v dinarski protivrednosti ni dosegel takšne cene.

Član izvršilnega odbora Poslovne skupnosti za hmeljarstvo je omenil, da 70 odstotkov slovenskega hmelja proizvedejo hmeljarji družbenega sektorja. »Hoteli smo, da bi bila ta pogodba še čvrstejša, večje obveznosti bi morale biti pri škropljenju in Export bo moral v tem primeru narediti več analiz. S tako veliko proizvodnjo ne moremo špekulirati, kot bi to bilo možno z manj-

to pa niso dobili republiške podpore, ker bi imela le-ta večje obveznosti kot koristi. V sistem selektivnega kreditiranja so vključeni manj pomembni kmetijski proizvodi, med drugim tudi tobak, in zato bi si morali kmetijski organi prizadevati za nadomestno obliko financiranja hmeljarske proizvodnje. Možnost za to pa vidijo šele potem, ko se bo naslednje leto sprejemal družbeni plan Jugoslavije. Zatorej je pretežni del izgube v Kmetijstvu Žalec treba pripisati neustreznemu financiranju te proizvodnje.

— mn.

HRANILNO KREDITNA SLUŽBA AGRINA ŽALEC

Potrjuje vaše zaupanje

Z ugodnimi obrestnimi merami:

- vloge na vpogled 20%-na letna obrestna mera, z mesečnim pripisom
- vezave nad tri mesece 23%-na letna obrestna mera, z mesečnim pripisom,
- vezave nad 6 mesecev 25%-na letna obrestna mera z mesečnim pripisom.

VARČEVALCI, DOBRI GOSPODARJI, VABLJENI V BLAGOVNICO AGRINE V ŽALCU!

Popravek!

V prejšnji številki Hmeljarja smo ga pošteno polomili. Direktorja Strojne Žalec Braneta Robiča, smo s pomočjo tiskarskega škrate prekrstili v Toneta. Branetu Robiču se v imenu uredništva opravičujemo!

Tožba in izstop iz Hmezada

Celjske mesnine bodo izstopile iz Poslovnega sistema Hmezad, obenem pa napovedujejo še zmanjšanje sodelovanje z njegovimi članicami na minimum. Tako je sklenil njihov delavski svet po plenjenju denarja iz njihovega žiro računa za celotni znesek, ki so ga dolgovali za svobodno menjavo dela. Obenem pa so v prvi polovici februarja že vložili tožbo na sodišče, s katero zahtevajo razveljavitev sklepa odločbe notranje arbitraže sozda Hmezad. Pri tem trdijo, da ta organ ni pristojen za reševanje sporov med sprtima stranema. Arbitraža je delala na podlagi pravilnika o tej, ki pa je po njihovem mnenju neveljaven, saj statut, ki je bil sprejet kasneje, govori o delovanju tega organa in je pravilnik torej neveljaven. Statut pa govori o tem, da mora tudi tožena stran imenovati arbitra, v nasprotnem primeru je za reševanje spora pristojno sodišče.

Po besedah sekretarja Milana Lešnika arbitražnemu senatu niso zaupali, ker je to skupni organ sozda. Dosedanji KPO in njegovi organi pa so povzročili negativne trende v Celjskih mesninah. Odkup govedi se je zmanjšal od 5000 glav v letu 1985 na 1500 v lanskem letu. Zaradi nepravilnosti pri dodeljevanju selektivnih kreditov so bili oškodovani za velike zneske v zadnjih dveh letih, piše v tožbi.

Minerva Zabukovica je bila

organizator srečanja drenažerjev Jugoslavije

Strokovna vprašanja polaganja drenaž, oprema izvajalcev in pomanjkanje denarja za izsuševanje kmetijskih zemljišč so bila osrednja tema pogovora srečanja drenažerjev Jugoslavije. Organizator srečanja, ki je bilo v začetku meseca v Žalcu, je bila Minerva Zabukovica. Poleg drugega proizvajalca cevi Analita pa se srečanja udeležilo še veliko izvajalcev, ki polagajo drenažne cevi. Minerva Zabukovica si je kot največja proizvajalka drenažnih cevi v državi od tega srečanja veliko obetala. Želeli so dobiti globalno oceno o potrebah in, kot je omenil direktor Henrik Krušnik, je njihov cilj izdelati čimveč drenažnih cevi. Še pred nekaj leti je bilo dela preveč, sedaj pa ga primanjkuje. Delno tudi zato, ker družba daje prednost namakanju, pojavila pa so se tudi različna strokovna mnenja glede izsuševanja kmetijskih površin.

Po analizah oziroma potrebah po osušenju je v Jugoslaviji še potrebno osušiti nekaj manj kot tri milijone hektarjev. Slovenija je na tem področju že največ naredila, še večje pa so potrebe v ostalih delih države. Ekonomisti in agronomi so soglasni, da je to delo potrebno za večje pridelke hrane, toda tudi na tem področju primanjkuje denarja. Tako za izsuševanje novih hektarjev kot za vzdrževanje ostarelih drenaž. Zato so se izvajalci spraševali, kako preživeti v teh razmerah. Ob pomanjkanju denarja je vse preveč strojev za polaganje drenaž zastarelih in v nekaterih primerih že ni mogoče več dobiti rezervnih delov.

Na tem srečanju so predstavili celoten program Minerve in povedali, da so cene njihovih cevi nižje kot so bile lani. To nižjo ceno na domačem trgu poskušajo nadomestiti z izvozom, ki se povečuje. Udeleženci srečanja jugoslovanskih drenažerjev so si ogledali mini razstavo izdelkov Minerve, ki je bila na ogled v hotelu Žalec.

V trgovini DOM v Šmarju pri Jelšah je možno kupiti vse za kmetijstvo, gradbeni material in belo tehniko. Prodajni prostori so bili zgrajeni pred petnajstimi leti in trgovina vseskozi uspešno posluje. Prve nižje cene so na prodajno blago napisali tudi že pri njih, pove vodja trgovine Zvonko Vrešak.

Hladilnica v Slovenski Bistrici

V Kmetijski zadrugi Slovenska Bistrica pripravljajo dokumentacijo za gradnjo hladilnice, v kateri bo možno skladiščiti okoli 1000 ton jabolk. Pri tem računajo na precejšen finančni delež iz sklada za nerazvite. Kako bo z gradnjo blagovnice, ki jo zaradi pomanjkanja denarja odlagajo že nekaj let, še ne vedo. Sami takšne naložbe po vsej verjetnosti ne bodo mogli sfinancirati in edini možni vir pri tem bi bil denar iz razvojnega dinarja.

Kdo bo plačeval seleksijsko službo?

Kdo naj bi plačeval osnovno kontrolno službo v govedoreji, še ni jasno. Potem, ko so zadruge kot organizatorji proizvodnje zahtevale večji delež pri odkupni ceni mleka, je to vprašanje poskušal rešiti tudi republiški komite za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Z vsemi slovenskimi mlekarnami je poskušal doseči dogovor, da bi le-te štiri odstotke denarja, ki ga namenjajo za izvajanje osnovne kontrolne službe, plačevale do desetega v mesecu temu republiškem organu. Ta denar bi na osnovi mesečnega obračuna vrnili organizatorjem, dodatni dinar bi zagotavljali še iz republiških sredstev za pospeševanje proizvodnje hrane. Slovenski mlekarni so sprejem takšnega dogovora odklonili, saj se bolj ogrevajo za utrjen način, s katerim pa se zadruge ne strinja-

jo.

Mlekarnarje se bolj zavzemajo za sprejem pravilnika o kakovosti mleka, med njimi tudi v Celeii v Arji vasi, ki naj bi sprejel norme, ki so v svetu popolnoma normalne. »Vsi bomo morali narediti vse, da bo mleko čimbolj kakovostno in čisto. S tem bodo naši proizvajalci boljši in dosegli bomo daljši rok trajanja. Naši proizvajalci so se pripravljali pogovarjati o evropskih cenah, ne želijo pa slišati o ustreznih kakovosti in to ob izredno veliki ponudbi mlečnih proizvodov iz drugih držav. Zato bomo na domačem tržišču vse težje prodali vse izdelke. Že letos se namreč lahko zgodi, da bodo zaradi zmanjšane kupne moči problemi pri odkupu vseh količin mleka. To še posebej velja za nekakovostno mleko,« je to tem povedal član KPO v Celeii.

Odpuščanje ljudi le v primeru stečaja

Težave v gostinskem podjetju Golding Žalec so se kopičile že nekaj let. Promet je padel, večale so se težave v zvezi z zagotavljanjem obratnega kapitala na eni strani, na drugi pa je klicalo po obnovi vse več lokalov. Po prepričanju nekaterih bi bile težave bistveno manjše, če pred petimi leti ne bi prevzeli še hotela Žalec, ki se je vsa leta otepal z rdečimi številkami. Kakorkoli že, dejstvo je, da bodo poslovanje v lanskem letu zaključili z 2,5 milijona konvertibilnih dinarjev izgube.

Že tri mesece pa je 9 zaposlenih na prisilnem dopustu in prejema osemdesetodstotne osebne dohodke. Hotel Žalec se je namreč organiziral kot mešano podjetje in vsi odvečni delavci so tako padli na pleča Goldinga. V hotelu je ostalo samo 14 starih delavcev od 33 zaposlenih. Ob tem so jih nekaj prerazporedili po drugih enotah, tam, kjer je bila možnost, so jih predčasno upokojili, problem porodnic pa bodo reševali med letom. Kako dolgo še ni pričakovati ustrezne rešitve v Goldingu, ta trenutke ne more napovedati nihče. Zaenkrat se še izogibajo najslabši rešitvi odpuščanja ljudi. »To bi prišlo v pošteve samo v primeru stečaja,« je povedal sekretar Zdravko Mastnak. Drugih zakonskih podlag zaenkrat še ni — vse do zakona o tehnoloških viških.

V Goldingu so prevzeli tudi breme kreditov in izgube za žalski hotel. Delavci so ob tem

zgroženi in preplašeni, saj se tudi njim ne obeta nič dobrega. »Karkoli kdo reče, si naredi samo zamero, ki pa jo spremlja tudi grožnja, da je delavec povsod dovolj,« je pred dnevi izjavila delavka tega podjetja. Sindikat ob vsem tem nima nobene besede. Delavci so nejevoljni še zaradi tega, ker hotel kot mešano podjetje plačuje ljudi pogodbeno, medtem ko so v bistvu sedanjni lastniki brez dela. Tipičen primer za to je komercialna služba, ki je pred tem delala večinoma pri prodaji hotelskih storitev. V novem mešanem podjetju pa so zaposlili svojega komercialista, ki je bil prva dva meseca še v rednem delovnem razmerju v prejšnji organizaciji in zato so mu morali v Goldingu stornirati plačilno listo iz rednega delovnega razmerja in njegovo delo plačati pogodbeno. Ni pa to edini primer okoli tovrstnega dela, ki boče v oči.

O vsem tem uradnih informacij ni mogoče dobiti in direktor, ki odhaja, je celo zahteval avtorizacijo golih podatkov, ki jih je povedal njegov sekretar. Ta je povedal, da se seznami tehnoloških viškov nenehno popravljajo in da imajo presežek delavcev v vseh večjih enotah: v celjski samopostrežni restavraciji in hotelu Prebold. V prvem primeru naj bi se število delavcev razpolovilo zato, ker bo Cinkarna Celje organizirala svojo družbeno prehrano, Emo Celje, ki teh namenom menda nima, pa ima hude težave pri poslovanju. Rešitev bo treba najti tudi za hotel Prebold, ki ima dovolj prometa samo v poletnih mesecih. »Razmišljamo tudi o tem, da bi bil odprt samo v sezoni, kaj bo iz tega, pa še ne vemo,« pove Zdravko Mastnak, saj bi v tem primeru zopet morali zmanjšati število zaposlenih. Za pomoč pri reševanju presežkov delavcev so že potrkali na številna vrata, pri tem pa računajo tudi na pomoč Poslovnega sistema Hmezad.

Neuradno je na seznamu za novačenje kar 40 zaposlenih, med njimi pa ni tistih, ki so gostinski voz zapeljali v ...

Marjana Natek

Prilivi za hmelj so kasnili:

Zakaj, bo preverila komisija

Ali bodo savinjski hmeljarji še dobili izplačano marko po kilogramu hmelja, do zaključka redakcije ni še nihče potrdil. Za lanski pridelek so namreč dobili 5 nemških mark in zato zahtevajo in pričakujejo, da bo pri končnem obračunu vendarle še kaj kanilo v žep.

»Če bi hoteli doseči prodajno ceno za sedem mark, bi moral Export kar četrtno hmelja prodati po deset,« je povedala računovodkinja zadruga Lilijana Jezovnik na seji hmeljarskega odbora v prvi polovici marca. Poleg tega je bilo prilivov za zadrugo manj, le-ta pa je konec lanskega leta najela kredit za izplačilo hmelja. Hmeljarji pa so letos dobili manj kot pretekla leta, še lani je bila cena do zadruga 6,4 nemške marke, letos pa komaj 5,7. Sporne zadeve glede cene so na seji razščitščevali s predstavnikoma Export-importa. Trdila sta, da je največji problem nižji tečaj dolarja do marke. Hmelj je bil prodan v predprodaji po povpre-

čni ceni sedem nemških mark brez stimulacij. Običajno je v predprodaji 70 odstotkov količin, zaradi slabe letine pa proste prodaje sploh ni bilo. Do konca meseca marca pa v Exportu pričakujejo večino prilivov od prodanega hmelja. Zakaj so kasnili, pa bo preverila skupna komisija zadruga, izvoznika in Interne banke.

Na seji so se dogovorili še za skupen nastop zaradi vse slabših razmer v hmeljarstvu. Sodelovale naj bi vse članice izvršilnega odbora Poslovne skupnosti za hmeljarstvo in podružnica

Kmečke zveze Žalec. Potrdili so še osnutek hmeljske pogodbe, v kateri se bo obdržalo delitveno razmerje 5:95 v korist kmeta, čeprav je računovodkinja opozarjala, da je za osebne dohodke delavcev potrebno sedem odstotkov. Kmetom naj bi bila v vsakem primeru omogočena nabava vrvice brez prometnega davka. Poleg te novice pa v pogodbi predvidevajo še določila o kontroli škropljenja po vsakem opravljenem delu. Za tiste, ki bodo škropili sami, pa bodo veljala določila, ki jih bo sprejela skupščina Poslovne skupnosti za hmeljarstvo.

Hmeljarji oškodovani za 9 milijonov mark

Po doslej še neuradnih podatkih so bili slovenski hmeljarji ob devet milijonov nemških mark zaslužka. Svoje je naredila že slaba letina, pridelka je bilo tisoč ton manj kot običajno, zaradi tečaja dolarja in funta do marke pa so izgubili še dodatna dva milijona mark. Tečaj marke, ki je bil določen z Markovičovo gospodarsko reformo, je nerealen, ker ne raste skladno z naraščajočimi stroški. Na drugi strani se ukinjajo ali zmanjšujejo še stimulacije, ki so bile doslej priznane hmeljarjem.

Denar za znanje se neenakomerno zbira

Obvestilo o 137-odstotnem povišanju štipendij v februarju so naši in vsi ostali štipendisti sprejeli z veseljem, saj so nujno potrebni izdatki za šolanje v preteklem letu vrtoglavo naraščali. Zato so morali starši iz svojih žepov primakniti krepak delež za šolanje svojih otrok.

Hmezadovi štipendisti prejema štipendije za tekoči mesec in povišanja so bila skladna s sklepi republiškega odbora. Konec lanskega leta smo jih glede na razpoložljiva sredstva povišali tudi preko republiškega dogovora. Porast štipendij na septembrsko osnovo je bil v preteklem letu naslednji:

prvega novembra so se štipendije povišale za petdeset odstotkov, decembra za štiri-deset, januarja za sedemdeset in februarja za deset odstotkov. Povišanje za februarjeve štipendije je bilo objavljeno v Uradnem listu šele konec februarja, po izplačilu redne štipendije. Zato je bilo izplačilo poračuna za povišanje opravljeno šele v marcu.

Izjemen, enkratni dvig štipendij pa nam povzroča dodatne denarne težave. Znano je, da potrebna sredstva za štipendije združujejo posamezna podjetja v Hmezadu v višini enega odstotka od bruto osebnega dohodka. Neusklajenost pri izplačilih osebnih dohodkov pomeni tudi neenakomeren priliv sredstev za štipendije, tako da za njihovo izplačilo ni vedno dovolj sredstev. Ob tem povišanju je problem še večji. Prav tako načela tržnega gospodarjenja odpravljajo solidarnost, kot obliko poslovanja. Če k temu pristajemo še zaostren gospodarski in finančni položaj, potem je jasno, da je denar za štipendije težko zagotoviti. Vsekakor se bomo potrudili, da naši štipendisti ne bodo prizadeti.

Republiški dogovor in naš pravilnik o kadrovskem štipendiranju nas obvezujeta, da najkasneje v dveh mesecih po objavi v Uradnem listu obračunamo povišane štipendije. Izplačilo marčevske je bilo opravljeno v dveh delih. V aprilu bodo štipendisti dobili redno aprilsko štipendijo in polovico marčevske, prav tako tudi v maju. V primeru, da bo priliv sredstev iz posameznih podjetij bistveno večji, bomo takoj izplačali zaostalo štipendijo.

Niko Veber, prof. soc.

Manj novih žičnic

Letos še iz združenega denarja

Denarja primanjkuje, zato je Kmetijska zadruga Savinjska dolina zgradila manj žičnic, kot je bilo predvideno. Kmetje so se gradnji novih žičnic raje odpovedali, kot da bi najeli kredit. Tudi v Braslovčah ni bistveno drugače, čeprav gradnja deset hektarske hmeljske žičnice ni padla v vodo zaradi denarnih težav. O tem sem se pogovarjala z upravnikom Konradom Tomanom, ki je povedal:

»Gradnja novih žičnic je precejšnja obremenitev za hmeljarja in novi hmeljar bi moral plačati kar tretjino pridelka za investicijo. Doslej je bilo urejeno tako, da je kmet v obliki delitvenega razmerja poravnava amortizacijo in vzdrževanje. Sedaj na to delitev ne pristajajo več in bo treba denar za tovrstne novogradnje direktno odplačevati. Kmete je najbolj motilo, da so žičnice odplačevali več kot dvajset let in niso postali lastniki. O tem se bomo morali verjetno še podrobneje dogovoriti.

Najboljši kredit, ki ga lahko kmet najame, je tisti z največ desetimi leti odplačevanja. V teh letih pa gre tretjino pridelka samo za odplačevanje kredita, po tem času bodo žičnice brez obremenitev, in če jo kmet dobro vzdržuje jo lahko ima tudi do trideset let. Zato nimamo nikogar, ki bi

Konrad Toman

se na novo odločil za hmeljarstvo. Kmetje na delitev 80:20, ki je veljala po stari, hmeljski pogodbi, ne pristajajo več. Letošnja pomlad bomo naredili še 4,5 hektarja žičnic. Denar bomo še zagotovili iz združenih sredstev po pogodbi, nepovratnih sredstev in razvojnega dinarja. Računamo, da bomo tako zbrali polovico denarja, za polovico pa si bomo kmetje najeli kredit HKS ali v zadrugi. Sadili bomo brezvirusni savinjski golding, kajti vse visokorodne sorte zahtevajo tudi dobro zemljo.«

Članice imajo več kot 1000 stanovanj

Po doslej veljavnem zakonu o stanovanjskem gospodarstvu so bile organizacije in druge pravne osebe dolžne stanovanjske hiše, ki so jih zgradile prenesti v gospodarjenje skupnostim stanovalcev. Zadržale so le pravico razpolaganja oziroma dodeljevanja stanovanj, gospodarile pa so skupnosti stanovalcev. Le-te svojih nalog niso opravljale, in tako je bilo gospodarjenje prepuščeno različno organiziranim strokovnim službam.

Letos bo stanovanjsko gospodarstvo delovalo v povsem spremenjenem sistemu organiziranosti, saj bo usklajena stanovanjska zakonodaja. S spremembo in dopolnitvijo zakona o stanovanj-

skem gospodarstvu in zakona o stanovanjskih razmerjih bo zagotovljena vrnitev stanovanj lastnikom, le-ti bodo potem prevzeli skrb za gospodarjenje z njimi.

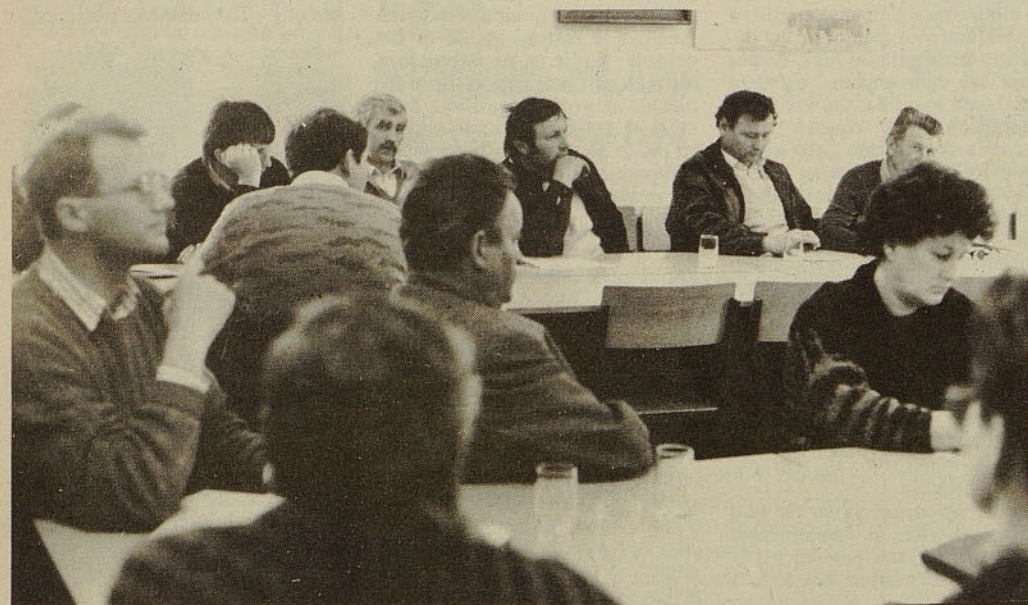
Hmezadova podjetja premorejo okoli 1025 stanovanjskih enot, v to število niso vštete Kmetijska zadruga Slovenska in Ilirska Bistrica. Kmetijska zadruga Drava in Tajfun. To predstavlja upoštevanja vreden kapital, zato se v Hmezadu dogovarjajo za ustanovitev podjetja za gospodarjenje s stanovanji in stanovanjskimi hišami. Slednje bo možno šele ob sprejemu nove zakonodaje, takoj pa je možno ustanoviti stanovanjsko zadrugo za potrebe posameznih graditeljev.

Sporazum so podpisale le štiri članice

V prvi polovici marca so le štiri podjetja podpisala sporazum o sofinanciranju Hmezadovega aktiva upokojencev. Če se Inženiringu, Kmetijstvu Žalec, Poslovnemu sistemu in Strojni Žalec ne bodo pridružile še ostale članice, letošnjega občnega zbora v aprilu ne bo. Upokojenci upajo, da bo sporazum vendarle podpisan, zato so preložili zadnji rok za podpis v drugo polovico marca.

Doslej se je financiranje tega aktiva financiralo predvsem z lastnimi prispevki udeležencev in podporo delovnih organizacij po številu članov. S sporazumom si želijo zagotoviti, da bi nadaljevali s svojim delom in članice naj bi plačale pavšalno članarino za administrativno poslovanje, prevozne stroške za udeležbo na izletih pa po številu udeležencev.

Razvoj in predelava mleka drobnice

V drugi polovici marca je mlekarna Celeia organizirala predavanje za rejce koz. Poslušali so strokovne nasvete o prehranjevanju.

Ideja razvoja mlečne drobnice sega v leto 1984. Leta 1986 pa smo prizgali zeleno luč za razvoj drobnice z namenom razširitve ponudbe proizvodov kozjega in ovčjega mleka in proizvodov.

Naši napori so bili usmerjeni v pridobitev prvih rejcev, na povečanje števila živali, proizvodnjo mleka, kontrolo proizvodnosti, odkup mleka in prodajo kozličev. Poleg tega smo delali tudi na tehnologiji predelave mleka in na predelavi mleka na domu pri proizvajalcih. Obenem smo seznanjali in navajali potrošnike na nove proizvode. S skupnimi napori nam je uspelo vključiti kozjerejo v republiške plane razvoja drobnice.

Rejo drobnice smo razvili na področju celjskega območja, Posavju, na področju Slovenske Bistrice, Ptuj, Ljutomera, Radenc, Lenarta in Maribora. Na teh področjih imamo okoli 24 rejcev s 600 odraslimi kozami. Od njih bomo odkupili okoli 120 tisoč litrov mleka. Ti proizvajalci imajo okoli 50 odstotno zasedenost z živalmi, zato računamo, da bodo le-ti v štirih letih proizvedli okoli 500.000 litrov kozjega mleka, ki ga bodo del predelali sami, pod našim nadzorom. Za zagotovitev nadaljnjega razvoja bo potrebno dokončati sirarski obrat v Medlogu.

Milan Mirnik

SEDAJ SE LAHKO AKTIVIST ZNAJDE NA CESTI

Starim sindikatom smo nalagali le manj pomembne naloge, kot so preskrba z ozimnico, ugodnejši nakupi. Bolj malo pa je ta stanovska organizacija lahko naredila za zaščito delavcev, že zaradi svojega položaja. Spremembe se obetajo tudi na tem področju, saj si sindikat, preimenoval se je v Svobodne sindikate Slovenije, prizadeva za mesto zaščitnika delavcev. O tem sem se pogovarjala s predsednikom republiškega odbora delavcev v kmetijstvu in živilski industriji Srečkom Čatrom, ki je zaposlen kot vodja farme v Podlogu.

Kako naj bi se sindikat kmetijstva organiziral po novem?

Čater: Statut je spremenjen v tistih delih, kjer je omogočeno samostojno delovanje panožnih sindikatov. Prej so se organizirali le po teritorialnem principu, sedaj je osnova panožna in tako se predvideva osemnajst panožnih sindikatov. V kmetijskem bodo ostali delavci v družbenem sektorju, kmetijskih zadrugah in veterinarji, kmetje pa naj bi ustanovili svoj sindikat. To bo v bistvu sindikat delodajalcev, hkrati pa bo zagotovljeno enotno delovanje pri uveljavljanju pravic iz dela. Za te pravice se bomo borili neodvisno, saj se bomo manj dogovarjali kot prej, ko je bil družbeno politična organizacija. Statut bo spremenjen s kongresnim dokumentom, ki bo določil članarino in enotne izkaznice, s tem pa tudi legitimnost sindikata kot stanovske organizacije.

Slednja se je sindikatu tudi očitala!

Čater: Lahko povem, da so številna podjetja že začela z verifikacijo članstva in osip je minimalen.

Zakaj torej toliko kasni zakonodaja, ki bi dorekla pravice delavcev?

Čater: Zato, ker si tehno-menedžerske strukture jemljejo prostor za odvzemanje že pridobljenih pravic. To so regres za malico, prevoz na delo in odprodaja objektov družbenega standarda. V nekaj podjetjih na celjskem območju se je to že zgodilo. Vse to so pravice iz sindikalne liste in dokler ne bo sprejet takšen zakon kot ga zahteva sindikat, bo tako. Hkrati mora biti natančno opredeljena imuniteta sindikalnega aktivista, saj je sedaj sleherni onemogočen in se lahko zaradi najmanjšega konflikta znajde na cesti. Na drugi strani se sindikatu očita neučinkovitost. Menim, da se je sindikat prenaglil, ko je dal soglasje za zakon o podjetjih, toda imeli smo zagotovilo, da bodo kmalu sprejeti še vsi ostali. Niti en od teh aktov ni bil potem sprejet po rokovniku.

Republiški sindikat zahteva še nov zakon o ekonomskih in tehnoloških presežkih. Odklanjamo takšna določila, pa tudi, da je stavka prepovedana, ker se s tem dela materialna škoda.

In kaj menite, lahko vodilni, ki so podjetje spravili v težave, govorijo o tehnoloških viških, čeprav se je pred letom ali dvema še zaposlovalo?

To ni tako enostavno. Dejstvo je, da se zakon o podjetjih zlorablja in torej tudi direktorji zlorablajo svoje pristojnosti. V primeru ekonomskih viškov bi morali biti narejeni ustrezni programi, šele nato bi lahko na njihovi osnovi odločali, kdo je za odpis. Sicer pa nikjer ne piše, da lahko direktor sam določi odvečne delavce. S pomočjo sindikata naj bi ti dobili delo drugje. Poleg tega direktorji niso več pod vplivom politike, ki jih je v bistvu silila, da so zaposlovali. Lahko pa je zakon o podjetjih, tam kjer stvari niso urejene, strašansko krivičen za delavca. Zato smo tudi zahtevali, da se zakonsko določijo pravice iz minulega dela.

Kot sindikalist ste že pred leti opozarjali na podrejen položaj kmetijstva v družbi. Kako si zamišljate delovanje tega panožnega sindikata?

Ta deluje v specifičnih pogojih. V teh razmerah je tako kot pravice iz delovnega razmerja pomemben še položaj kmetijstva kot dejavnost v našem gospodarstvu. Podrejen položaj kmetijstva in deklarativna pomoč je to dejavnost pripeljala do tega, da služe z najmanjšim deležem obratnega kapitala. Od vseh ima najslabšo startno osnovo v tej gospodarski reformi. Zato se sindikat toliko prizadeva za realno ceno dela, saj s plačami katastrofalno zaostajamo že desetletja. Zlasti še, če upoštevamo, da je v kmetijstvu in predelovalni industriji sezonski značaj dela in občasno višji osebni dohodki izvirajo tudi iz zakonsko prepovedanega števila ur. Naši upokojenci imajo minimalne pokojnine in nekateri za petintrideset let vestnega dela prejemajo varstveni dodatek. Mislim, da je velik dokaz, da kmetijstvo na tem področju zaostaja.

Na drugi strani pa so vse bolj glasne govorice, da ima družbeni sektor privilegiran položaj v primerjavi z zasebnim. Kako je s tem?

Vseskozi smo izgubljali zaradi cenovnih neskladij. Hrana je bila vedno instrument za reguliranje

Srečko Čater

političnega zadovoljstva. Družba pa nam v vsakem primeru več jemlje, kot daje. Denimo, da smo izgubili pri mleku 2 milijona di-

narjev; zato ker nam niso priznavali vseh stroškov. Z raznimi subvencijami, pokrivljanji in še drugim bi dobili vrnjen le en milijon in potem vsi mislijo, koliko smo dobili. Zadnji ostanek pri mleku, bil je minimalen, smo imeli leta 1974.

Kaj lahko rečete o sindikalni dejavnosti v Hmezadu?

Na ravni poslovnega sistema ne obstaja več konferenca sindikata, zato naj bi se sklicatelj določal od seje do seje, če bo potrebno, seveda. Na ravni našega podjetja pa deluje v okviru republiškega odbora dejavnosti, ki ima sedež v Žalcu. Sama dejavnost je na visoki ravni, kar izpričuje sorazmerno dober družbeni standard. Na osebne dohodke sindikat ne more vplivati, ker so omejeni s položajem dejavnosti. Lahko povem še to, da lani nismo imeli nikoli nižjih plač od tistih, ki jih je sindikat določal za minimum.

MN

Kako smo prodajali Hmeljarja

»Kar imejte ga, če ni zastonj«

»Časopisu, ki je zastonj, ljudje ne verjamejo in ga ne jemljejo resno.« je trdila in še trdi moja profesorica za novinarstvo. Naš Hmeljar je zastonj oz. da ne bo pomote: ljudje ga ne kupujejo v trafikah in nič neposredno ne plačajo iz svoje denarnice. Zato mi je ob splošni tržni naravnosti prišlo na misel, da bi ga začeli prodajati, s tem pa bi obenem preverila še njegovo vrednost.

Pri blagajnah zadružnih enot je bilo možno februarso številko kupiti za 6 dinarjev, uslužbenke zadruge so bile pripravljene takoj priskočiti na pomoč. Vsi kmetje glasila namreč ne dobivajo in računala sem, da bi na vsaki enoti brez naprežanj prodali po deset izvodov. Pa ni bilo tako, v Šempetru so prodali enega, v Taboru dva, v Gotovljah dva, v Trnavi tri, in v Petrovčah kar osem izvodov. Blagajničarka Magda Seražin jih je prodala toliko kot vse ostale skupaj. Vse druge so razlagale, da bi Hmeljarja, če bi bil zastonj, vsak z veseljem vzel in prebral. Najti je bilo tudi takšne, ki so se pritože-

vali, da ga ne dobivajo, ko pa so mu ga ponudile za 6 dinarjev, jih je zavrnil: »Kar imejte ga, če ni zastonj.« Komentar ni potreben.

Poslovni sistem Hmezad je registriran

Poslovni sistem Hmezad je kot novo krovno podjetje Hmezadovih članic v februarju izpolnilo vse pogoje za registracijo pri registrskem sodišču. Zadnji dan februarja, 28. 2. 1990, je začel uradno poslovati, istega dne pa se je iz sodnega registra izbral stari SOZD Hmezad. Pogoj za registracijo novega Hmezada je bila tudi izenačitev članic v Interni banki, tako da Kmetijska zadruga Savinjska dolina ni več članica Hmezadove skupne finančne organizacije.

Napovedi finančnikov

Zadolženost se bo stopnjevala

Likvidnostna situacija pri naših članicah se je v prvih mesecih letošnjega leta poslabšala. Na to so bistveno vplivali ukrepi zvezne vlade, čedalje več je odprtih terjatev in zato manjši prilivi. Z ukrepom zvezne vlade so se zmanjšali še plasmaji poslovnih bank. Razporeditev denarja znotraj sistema je različna, saj so članice, ki so više zadolžene, kot so bila sprejeta merila v Interni banki. Zanje se delajo tudi ustrezni sanacijski programi, pričakovati pa je, da se bo zadolženost še stopnjevala. Zato so na seji sveta direktorjev sprejeli še dodatne ukrepe za njeno zmanjšanje, to pa je usklajevanje prilivov in odlivov, zmanjšanje zalog in prilaganje splošni obrestni meri.

Na tej seji so obravnavali zakon o konverziji kreditov iz kratkoročnih v dolgoročne, ki je sicer še v osnutku in bo sprejet šele v aprilu. Menili so, da bi morali zahtevati pozitivne obresti za vse depozite v lanskem letu, kar je ugodnejše kot konverzija.

V letošnjem letu se je zmanjšalo tudi stanje hranilnih vlog v Hranilno kreditni službi Žalec. Glavni razlog je izplačilo hmelja in omogočen prost nakup deviz, štiriodstotna bančna provizija, zamrznjeni osebni dohodki in padanje življenjskega standarda. Za izboljšanje tega bodo v tej finančni službi v bodoče še pridobivali nove članice, predvsem s konkurenčno obrestno mero, in z večanjem števila poslovnih enot. Za hranilništvo se pripravljata še nova zakonodaja, ki bo omogočila vodenje tekočih računov, opravljanje plačilnega prometa in namemanje kreditov izven hranilno kreditnih služb.

ZAVAROVANJE GOVEDI

Osnovna naloga živinorejske proizvodnje je zadostna in nemotena proizvodnja hrane živalskega izvora. Prav zaradi tega naša družba z raznimi skladi pospešuje proizvodnjo hrane, da bi zagotovila osnovno preskrbo prebivalstva. Živinorejska proizvodnja je poleg tega ena od najpomembnejših vej našega gospodarstva, saj daje večji del dohodka v kmetijstvu. To proizvodnjo stalno spremljajo nevarnosti, ki jih povzročajo boleznili ali nezgode živali in kot posledica zasilni zakoli ali pogini živali. Te nevarnosti so ostale enake kljub temu, da se je uporaba živali za delo in vleko v zasebnem sektorju bistveno zmanjšala.

Nevarnosti, ki ogrožajo živinorejsko proizvodnjo, je mogoče precej obvladovati s preventivnimi ali represivnimi ukrepi, vendar je kljub skrbi živinorejcev in delu veterinarske službe v govedoreji iz leta v leto večji izpad goveda (več kot 6%). Iz statističnega letopisa za leto 1989 je razvidno, da je bilo v letu 1988 v Sloveniji 548.611 goved, od tega je bilo zasilno zaklanih 23.785, poginilo pa 12.618 goved. Skupnega izpada je bilo torej 36.403 goved. Če to število razdelimo na 365 dni, ugotovimo, da na dan izpade iz proizvodnje okoli 100 glav goveda. Če ta izpad ovrednotimo z dinarji, je ta vsota lahko zelo velika, okoli milijon dinarjev dnevno. Ta analiza pokaže, koliko nevarnosti skriva živinorejska proizvodnja mleka in

Izgube

Skupna akcija za pokrivanje

Točnih podatkov o izgubah in rezultatih poslovanja v Hmezadovih članicah nismo uspeli zbrati, po prvih ocenah pa bo treba pokriti okoli 26 milijonov konvertibilnih dinarjev izgub. Z največjimi rdečimi številkami so lani poslovali v Kmetijstvu Žalec, kjer imajo zaradi manjšega pridelka hmelja in neustreznega financiranja te proizvodnje okoli 10 milijonov dinarjev izgub. V težavah sta še dve kmetijski organizaciji: Hram Šmarje — s 6 milijoni dinarjev izgube — in Kmetijska zadruga Drava Radlje s 4 65 tisoč dinarji. Med izgubaši je še Strojna Žalec s 4,5 milijona in Golding z 2,5 milijona in Sadeks s tremi milijoni dinarjev izgub. V marcu je potekala skupna akcija članic in poslovodstva Poslovnega sistema Hmezada za pokrivanje izgub. Del denarja za te namene naj bi dobili iz republiških sredstev, ki se za te namene zbirajo in se delijo nepovratno. Tega denarja pa za vse slovenske izgubaše ne bo dovolj, zato so se na zadnji seji sveta direktorjev dogovorili še za dodatno pridobivanje od poslovnih partnerjev.

Nizka premija je za

živinorejce previsoka

mesa ter da je zavarovanje vse pomembnejši element gospodarjenja. Zavarovanje živali je tako najpomembnejši dejavnik pri zagotavljanju gospodarske in socialne varnosti živinorejcev, saj ti v primeru zasilnega zakola ali pogina živali z zavarovalnico — odškodnino nadomestijo živali ali ublažijo škodo.

Poleg osnovne nevarnosti zavarovanja živali — zasilnega zakola, pogina zaradi bolezni ali nezgode — je v zasebnem sektorju v celoti vključeno kot dopolnilno zavarovanje tudi zdravljenje živali, zavarovanih z zdravljenjem, kar močno znižuje odstotek smrtnosti ali izpada živali iz proizvodnje. Zavarovavec v primeru bolezni ali nezgode živali takoj pokliče veterinarja. Veterinarski posegi so na začetku bolezni uspešnejši, zmanjša se število zdravljenj, skrajša se čas trajanja bolezni, tako da žival čimprej daje normalno proizvodnjo. Zavarovanje živali postane z zavarovanjem osnovnega rizika — zasilni zakol, pogin in zdravljenje — za živinorejca zanimivejše, ker mu je z zavarovanjem odvzeta skrb, kaj bo v primeru bolezni ali nezgode. Prav zaradi tega je zavarovanje živali znano skoraj vsem slovenskim živinorejcem. Vedo, da je to gospodarska potreba in oblika zaščite živinorejske proizvodnje. V Sloveniji je stalno zavarovanih okoli 65 odstotkov plemenskih goved, kar

postavlja zavarovanje živali med pospeševalne ukrepe pri proizvodnji hrane.

Kljub temu da je zaradi množičnosti zavarovanja plemenskih goved v zasebnem sektorju zavarovalna premija nizka, je za živinorejca še vedno visoka. Najvažnejši vzrok takega stanja v živinoreji so še vedno neskladja med cenami vhodnih surovin, močnih krmil in cenami mleka in živali za zakol, kar se kaže v nizkem dohodku ali celo v izgubah kljub premiranju republiškega sklada za pospeševanje proizvodnje hrane in zagotavljanje osnovne preskrbe. Da bi bila proizvodnja hrane živalskega izvora stabilnejša, je zavarovanje govedorejske proizvodnje na večjem delu Slovenije regresirano iz občinskih skladov za pospeševanje proizvodnje hrane. Tudi republiški sklad že od leta 1987 leta regresira del premije za zavarovanje najkvalitetnejšega plemenskega goveda — za krave — breje telice v A kontroli selekcije in plemenske bike v osemenjalnih centrih.

Namen regresa republiškega sklada za zavarovanje plemenskih goved v A kontroli je ohranjanje zdravja plemenskih goved in s tem povečanje stalaža tega najkvalitetnejšega dela plemenske črede, na drugi strani pa zagotavlja ekonomsko varnost živinorejcev.

Z. O.

Celeia

Z izobraževanjem do ustreznih kadrov

V mlekarni Celeia še vedno ne morejo biti zadovoljni z obstoječo izobrazbeno strukturo. Že v začetku lanskega leta so sklenili na tem področju narediti korenite spremembe in so od delavca z manjkajočo izobrazbo zahtevali pridobitev ustrezne. Največji razkorak imajo pri mlekarjih, katerim so omogočili, da si z dvoletnim izobraževanjem ob delu pridobijo ustrezno šolo. Šolanje za živilskega delavca so organizirali z žalsko Delavsko univerzo in Agroživilsko šolo Kamnik oziroma so ustanovili poseben oddelek kar v Celei. Nekaj zaposlenih si bo hkrati pridobilo še osnovnošolsko izobrazbo, računajo pa, da bo vseh osemindvajset delavcev mlekarne uspešno končalo šolanje.

Od 300 zaposlenih jih kar 115 nima ustreznih šolske izobrazbe, v letošnjem šolskem letu pa si jo pridobiva 42 delavcev. Kar 71 pa se jih ni odločilo za pridobivanje ustreznega znanja. V mlekarni pričakujejo, da se bo kadrovska struktura v naslednjih treh letih približala zaželeni. K takšnemu neskladju med zahtevano izobrazbo v tem podjetju so nedvomno prispevale težave, ki so jih imeli.

V novi zadrugi obvezno izobraževanje

Po sprejetju zveznega zakona o združništvu so se v Hramu Šmarje intenzivno pripravljali na reorganizacijo, saj je ena od zahtev zveznega zakona, da se morajo TOK reorganizirati do konca marca. Zaradi pomankljivosti zakona pa bodo v Šmarju ustanovili zadrugo šele potem, ko bo sprejeta republiška zakonodaja.

Po prvotnem načrtu naj bi bil referendum o reorganizaciji že sredi marca in tako so v temeljni organizaciji kooperantov pripravili kakovostno gradivo o reorganizaciji oziroma ustanovitvi samostojne zadruge. Z njim predvidevajo delitev zasebne in družbene kmetijske dejavnosti, saj krovnega podjetja ne predvidevajo. Ustanovitelj zadruga bodo sedanji člani TOK, ki imajo sklenjeno pogodbo o dolgoročnem sodelovanju. Odločili so se za članski delež v dinarski protivrednosti 1000 nemških mark, s tem da jih bodo sedanji člani ob vstopu plačali 300, preostalih 700 pa do konca prehodnega obdobja. Novi člani pa bi članski delež plačevali v enkratnem znesku, če se bo za njihov sprejem odločil upravni odbor. Skupščina lahko glede na spremenjene razmere razpiše dodatno zbiranje članskih deležev, so zapisali v gradivo. En zadrugi delež pomeni en glas, možno pa bo vplačati pet deležev, kar pomeni pet glasov. Jamstvo za obveznosti zadruga predstavlja enkratno višino deleža, ki pa je trajen in ga zadruga obrestuje enako kot je nemška marka na vpogled.

V primeru izstopa člana iz za-

druge se bo članski delež izplačal po preteku enega leta od odpovedi. Izplačale se bodo tudi obresti, ki se bodo sicer pripisovale enkrat letno in jih ne bo mogoče dvigniti. Član zadruga, ki bo izključen, bo dobil vrnjen zadrugi delež z obrestmi, ko bo povrnil nastalo škodo. Kot razlogi za izključitev v novi zadrugi pa bodo: neplačevanje deleža in groba kršitev pogodbe po sklepu upravnega odbora. V primeru smrti člana se delež z obrestmi prenese na dediča. Predvidevajo pa tudi članstvo zaposlenih zadruga, član pa lahko postane vsakdo, ki plača delež pod enakimi pogoji.

Znesek sredstev za ustanovitev zadruga predstavlja obstoječe premoženje TOK, to so trgovine, mlin-klet, gostišča in zemljišče. Nekdanjo zadrugo lastnino v Mlekarni, CM, Vitalu in Prevozništvu — Donat bo zadruga skladno z zakonom zahtevala nazaj. Gre za premoženje, ki je bilo neplačano in prenešeno na te firme.

Dejavnost zadruga bo zajemala vso primarno kmetijsko proizvodnjo, njeno predelavo, stroške in finalizacijo. Poleg tega bo zajemala vse druge dejavnosti, povezane s kmetijstvom. Tako predvidevajo kot glavne dejavnosti še trgovino na drobno in debelo ter uvoz in izvoz. Stranske dejavnosti zadruga pa bodo: gostinstvo, kmetijska predelava, storitve, proizvodnja primarnih izdelkov, izvajanje melioracij, gradbeništvo, zelenjadarstvo, čebelarstvo, hranilno-kreditno po-

slovanje, zdravstveno varstvo živali in čebelarstvo.

Pravice članov pri upravljanju

Kmetje si bodo z vplačilom zadrugnega deleža zagotovili odkup živine in pridelkov, delitev profita, reprodukcijski material po ugodnejših pogojih, cenejše stroške kapitala za proizvodnjo, tehnološko pospeševalno službo in upravljanje zadruga.

Zadruga bo odkupovala živino in pridelke od proizvajalcev. V primeru težje prodaje pridelkov bo odkup tekkel le od članov zadruga. Letni promet vsakega člana zadruga pa bo osnova za oskrbo s cenejšim repromaterialom. Poseben pravilnik bo določal, koliko repromateriala pridobi član pod ugodnejšimi pogoji na osnovi prodaje preko zadruga. O ostalem profitu bodo odločali na skupščini zadruga, kjer se bo opredelil vložek profita v skupno vlaganje in del profita za razdelitev. Del le-tega, najmanj pa 50 odstotkov, naj bi člani namenili za poslovni sklad. Izgube znotraj ene dejavnosti se bodo solidarno pokrivala znotraj zadruga. Profit se deli na enotne deleže med člane, odvisno od vplačanih deležev.

Zadruga bo kreditirala tekočo proizvodnjo pri svojih članih po najugodnejših pogojih (selektivna, sredstva banke, sredstva HKS, lastna sredstva).

V šmarni zadrugi kljub drugi možnosti ne mislijo ostati brez pospeševalcev. Pospeševalci pa naj bi poleg ostalega pripravljali še elaborate za investicije in za-

nje pridobivali sredstva ter urejali dokumentacijo za uveljavljanje subvencij.

Upravljanje

Najvišji organ zadruga bo skupščina, ki jo bodo sestavljali vsi združniki oziroma člani. To velja za zadrugo do 500 članov, v zadrugi z večjim številom članov pa bo skupščina delegatska, in sicer naj bi na vsakih pet članov izvolili po enega delegata.

Skupščina sprejema statut in druge pomembne akte, odloča o načrtovanju dela in razvoja zadruga, o delitvi dobička in o kritju izgub, sprejema letni obračun zadruga ter opravlja druge naloge iz statuta zadruga.

Upravni odbor sestavljajo člani zadruga, ki so voljeni po ključu, na vsakih 40 članov se voli en član upravnega odbora. Mandat člana bo predvidoma trajal 4 leta, član pa je lahko ponovno izvoljen brez omejitve, tako da se vsako drugo leto zamenja polovica članov upravnega odbora. Poleg upravnega odbora se na vsaki zadrugi enoti izvoli združni svet, ki ima od 5 do 7 članov. Zdrugi svet je izvoljen na zboru zadrugne enote, člani z največ glasovi pa bodo avtomatično predlagani v upravni odbor zadruga. V novi zadrugi bodo zagotovili teritorialno in branžno zasedenost upravnega odbora.

Po zgledu tujih zadrug predvidevajo še obvezno dodatno izobraževanje članov upravnega odbora. V statut pa nameravajo zapisati še, da bo vsako delovanje političnih strank v zadrugi prepovedano.

-mn.

POČAKALI BOMO NA REPUBLIŠKI ZAKON

V ostalih zadrugah, Kmetijski zadrugi Slovenska Bistrica in Ilirska Bistrica s postopkom preoblikovanja sploh še niso začeli. Počakali bodo na republiški zakon in šele takrat dali svoje predloge na plan. Neformalno pa se že pogovarjajo in zbirajo pobude o novih zadrugah. V Ilirski Bistrici so nekaj malega rekli tudi o pospeševalnih službah, ki bi jih v bodoče prevzela republiška institucija. Nekaj pospeševalcev bodo v zadrugi še vedno obdržali.

V Kmetijski zadrugi Savinjska dolina so imeli ta mesec razpravo o bodoči zadrugi trije zadrugi sveti, in sicer v Petrovčah, Šempetru in Braslovčah. V Braslovčah so točko dnevnega reda preložili na zbor kmetov, ker člani niso imeli svojih predlogov.

Združni svet

Oblikovanje predlogov o bodoči organiziranosti zadruga je bila osrednja točka dnevnega reda seje zadrugnega sveta TZO Petrovče. Razmišljali so o enoviti zadrugi, panožni organizirani zadrugi, samostojni TZO, ki bi še vedno obdržala povezovalne službe v Žalcu. Četrta možnost, po kateri lahko trije kmetje ustanovijo svojo zadrugo, ni doživela niti razprave. Sedanje zadrugo je treba narediti učinkovito in cenejšo, so menili, in preoblikovanje zadruga bo bistveno tudi pri vračanju zadrugne lastnine. Panožni organizirana zadruga pa je predvsem cilj, ki ga bo mogoče doseči šele čez nekaj let. Na zahodu je takšna oblika delovanja zadrug preizkušena v praksi, pri nas pa zaradi razdrobljenosti in majnih kmetijskih površin še ni možna. Zadrugištvu pa je potrebno prenove in cenejšega poslovanja, toda sedanji knjigovodski predpisi jo

V Petrovčah so za samostojno zadrugo

še vedno mečejo v isti koš z ostalimi družbenimi podjetji. Prav gotovo je tudi to eden od vzrokov, da zadruga ni cenejša.

Člani zadrugnega sveta so se ogrevali za samostojno zadrugo v Petrovčah, ki pa bi imela v sedanjih skupnih službah določena finančna in druga opravila. Ali naj bi bila to oblika poslovne skupnosti ali zveze, naj bi dorekli kasneje. Zadruga bi ostala članica sedanje Hranilno-kreditne službe. Kmetje so menili, da so bile v določenih obdobjih močne zadruga, ki pa jih je družba osiromašila, zato imajo danes šibke zadruga in močno predelavo. Nova zadruga si bo prizadevala, da kmet ne bo samo surovina, prizadevali si bodo tudi za priznanje deležev ali vračilo zadrugne lastnine. Glasne so bile

tudi zahteve glede komercialne službe v zadrugi. Kmetje so poudarili, da se s tem problemom ubadajo že nekaj let, pa njihove zahteve doslej še niso uslišane.

Zato je po njihovem mnenju najboljša rešitev samostojna komercialna. Eden od članov zadrugnega sveta je pri tem na hitro izračunal, da bi ga lahko plačali že z ugodnejšo nabavo umetnih gnojil za zadrugo. Tako pa je preveč posrednikov že pri vhodnih materialih za kmetijstvo na eni strani in na drugi med kmetom kot proizvajalcem in potrošnikom. O višini deleža v zadrugo se na tej seji niso odločili, člani zadruga pa naj bi imeli ugodnejšo nabavo vsega kmetijskega repromateriala. Sedaj lahko v kmetijskih preskrbah kupuje pod enakimi pogoji kdorkoli.

M

Mlekarna bo upoštevala zakon

Mlekarna Celeia bo v celoti upoštevala republiške predpise glede plačevanja in cene mleka. Ta sporna surovina ima menda, po besedah direktorja Andreja Culka, najvišjo ceno na svetu, na drugi strani pa je sproščen uvoz cenegega mleka. Na domačem tržišču ga je torej preveč in ob vsem tem bo treba zagotoviti normalen odkup.

Zatorej organizatorji proizvodnje oziroma zadruga ne morejo pričakovati več kot sedem predpisanih odstotkov za stroške. O njih so že drugič letos govorili na šesti odbora za proizvodnjo in predelavo mleka konec februarja. Predstavniki zadrug so menili, da je nedopustno, da se pogovarjajo samo o odstotkih, pri tem pa se nihče ne vpraša, kakšno delo se pri tem opravi. V ta odstotek se šteje namreč selekcijska služba, jemanje vzorcev, plačevanje analiz za toščo in vzdrževanje zbiralnic in hladilnih bazenov. Nekatere mlekarnice naprave vzdržujejo in servisirajo na svoje stroške in tako naj bi storila tudi Celeia. Zaradi takšnega odnosa je sedanji način odkupa nesprejemljiv in zadruga se predlagale, da bi bilo potreb-

no razmisliti o direktnem odkupu, pri katerem bi mlekarna prevzela vso organizacijo proizvodnje, ali pa o zadružni organiziranosti le-te. Če se bo do rejcev obnašala zgolj podjetniško, bo morala slej ko prej spremeniti proizvodni program, je bil piker predstavnik Hrama Zdravko Počivalšek. Za to možnost se zaenkrat v mlekarni še ne ogrevajo, saj imajo sklenjene pogodbe z zadrugami in tega odnosa ne želijo porušiti. V Sloveniji pa so mlekarnice, ki takšen odkup že imajo. Poleg tega pa v kratkem pričakujejo še modelne kalkulacije za predelavo in trgovino.

Vendar ni pričakovati, da bo mlekarna lahko plačevala mleko prej, dodatno pa bo lahko nagradila uspešna iz dobička. V Sloveniji pa posluje šestnajst mlekarn in realno je pričakovati, da niti rejci niti mlekarnice ne bodo vzdržale na tržišču. Ob tem je mleka kar 40 odstotkov preveč, ki pa ga je potem vse težje prodati. Kot je povedal Andrej Culk, imajo prodajo zaenkrat še zadovoljivo, čeprav so se tudi njihove možnosti močno skrčile zaradi blokad.

—mn.

KVIZ MLADI IN KMETIJSTVO

Na kvizu Mladi in kmetijstvo, ki je bil 17. marca v Trnavi, je zmagala ekipa mladih zadružnikov iz Polzele. Sodelovalo je sedem ekip, in sicer iz Tabora, Šempetra, Polzele, Petrovč, Braslovč, Prebolda in Trnave. Manjkali sta pa ekipa iz Vranskega in Gotovelj. Mladi so odgovarjali na vprašanja o predelavi sladkorne pese, odstranjevanju gnoja iz hlevov, hmelju in čebelarjenju. Pri teh vprašanjih sta ekipi Polzele in Šempetra dosegli enako število točk, petiindvajset, Polzelami so si zmago priborili šele z dodatnimi vprašanji. Tako se je na drugo mesto uvrstila ekipa Šempetra (zanjo so tekmovali Andreja Kronovšek, Anica Lesjak in Jože Gostečnik), na tretje iz Braslovč z 21 točkami, peto in četrto mesto pa sta delili z 20 točkami ekipi Braslovč in Trnave. Martin Vasle, Robi Vasle in Nataša Terčak se bodo kot zmagovalna ekipa potegovali za čimboljšo uvrstitev na regijskem kvizu, ki bo sedmega aprila v Stivnici pri Šentjurju.

HMEZAD BLAGOVNICA AGRINA

Tudi v mesecu marcu nudimo

ČLANOM STANOVANJSKIH ZADRUG

možnost nakupa

V TREH OBROKIH

pri nakupu vrednosti nad
3000,00 din.

Ugodnost velja za vse izdelke, ki jih potrebujete pri gradnji in obnovi vašega doma, razen za izdelke črne in barvne metalurgije.

Posveti o zadružništvu

Namen posvetov o programu Zadružne zveze Slovenije in novi zakonodaji je bil razčistiti nekatera vprašanja pred občnim zborom, ki bo letos konec marca v Žalcu. Takšen posvet je bil v prvi polovici marca v Šmarju, sklican za kmete šmarske in šentjurske občine. Manjšemu številu zbranih sta spregovorila Marjan Jakus in dr. Emil Čeferin. Kot je povedal

Marjan Jakus, bo zadružna zveza sodelovala pri spreminjanju agrarne politike in si v interesu zadružnikov prizadevala za vračilo arondiranih in drugače odvzetih zemljišč. Zasebni sektor naj bi imel v prihodnje enake pogoje pri nakupu zemljišč, so zapisali v program. Kot cilj bo med drugim še racionalizacija kmetijske nagrađnje, določiti je treba še polo-

Številna odprta vprašanja

žaj zadružništva v zborničnem sistemu. Članstvo v zbornici je obvezno, zadruga se bodo zato morale odločiti, ali za posamično ali za skupno članstvo preko Zadružne zveze. Kot je povedal, razmišljajo tudi o zadružni reviziji in o poenostavitvi knjigovodstva za zadruga. Za vse to pa bo potrebno počakati na republiški zakon o zadružništvu.

Na posvetu so menili, da je zakon jasen le za ustanavljanje novih zadrug, za preoblikovanje že obstoječih je v mnogih primerih pomanjkljiv. Poleg nedoslednosti glede vračanja zadružne lastnine, kjer je določen samo datum brez postopka, je vprašanje, kako zagotoviti odgovorno upravljanje v novi zadrugi. Hitro se lahko zgodi, da bodo objekti, ki so bili zgrajeni s poceni denarjem, razprodani. Kako je z načelom ena občina ena zadruga, so spraševali kmetje. Odločitev o tem lahko sprejmejo na podlagi svojih odločitev, kajti zakon je v tem primeru dovolj liberalen.

Žalec: PREDELAVA Z ZADRUŽNI- MI DELEŽI

Podobna vprašanja so postavljali tudi kmetje na posvetu v Žalcu, kjer so izpostavili še konkurenčnost sedanjih zadrug do predelovalne industrije. Večina zadrug ni razvijala predelovalnih zmogljivosti, saj so posredno ali neposredno vlagale v obstoječo predelavo. Zato bodo morali kmetje sami zahtevati od njih, da se organizira kot podjetje z mešano lastnino.

Kmetje so nad zveznim zakonom in počasnostjo pri sprejemanju republiškega razočarani, saj so pričakovali več. Prepričani so bili, da bo določene stvari poenostavil, saj mora zadruga napisati kar devet listin za enega pitanca.

Posvet o programu Zadružne zveze je bil v prvi polovici marca.

Piše: Mag. Ivan Glušič

Še velike potrebe po urejanju kmetijskih zemljišč

V mesecu marcu je bila v Ljubljani pri republiškem komiteju za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano prva seja novo imenovanega odbora za varstvo in urejanje zemljišč. Osrednji točki dnevnega reda sta bili finančni načrt in program urejanja prostora za letošnje leto in pobuda zelenih Slovenije o moratoriju nad melioracijami.

Za usposabljanje kmetijskih zemljišč naj bi letos republika iz proračuna namenila 307.033.800 konvertibilnih dinarjev. Denar bo porabljen za osuševanje 3000 hektarjev, namakanje in akumulacije 2600, za agromelioracije 1000, komasacije 6000 in za odkup 100 hektarjev zemljišč. Programi posameznih kmetijskih organizacij, ki želijo letos urejati kmetijski prostor, pa so znatno večji od zagotovljenega denarja.

O pobudi zelenih Slovenije so razpravljali tudi drugi organi v republiki. Izvršni svet in skupščina Slovenije sta do pobude zavzela stališče, da se pričeti projekti izvajajo naprej. Pri tem pa naj bi se pri urejanju prostora bolj kot doslej upoštevale zahteve na-

ravovarstvenikov. V osnutkih programov za urejanje prostora za obdobje 1991—1995 bo dan poudarek zlasti programom za namakanje, celovitemu urejanju hribovitih območij, agromelioracijam in obnovi trajnih nasadov (jablane, hmelj, jagodičevje).

Pri članicah Poslovnega sistema Hmezad so potrebe po namakanju in osuševanju in agromelioracijah še velike. V gradnji sta dva namakalna sistema, in sicer Novo Celje ter Šempeter, s prvimi naj bi namakali 470 hektarjev, z drugim pa 570 hektarjev površin. Izdelujejo pa se idejne zasnove za akumulacije: Trnava, Struga, Lava in Škrbnik. Vse štiri navedene akumulacije bodo namenjene predvsem namakanju,

ena od teh je namakanje nad 60 hektarjev sadne plantaže Škrbnik v Hramu Šmarje. Osuševanje zemljišča predvidevajo v petih organizacijah, to je v Kmetijstvu Žalec, Kmetijski zadrugi Savinjska dolina, KZ Drava TZO Kmetovalec Vuzenica, Hram Šmarje in kmetijskih zadrugah Slovenska in Ilirska Bistrica. V pripravi so projekti Pirešica II. (170 ha), ob Ložnici I. faza (327 ha), investitorja pa bosta zasebni in družbeni sektor v Savinjski dolini. Kmetijska zadruga Drava pripravlja projekt Sveti Vid (60 ha), Hram Šmarje: Kozje—Sonovo (135 ha), Zibiško polje (130 ha), Tlake—Zahenbere (130 ha), Ilirska Bistrica: Mala Bukovca in Zarečica (617 ha), Podgraje (355 ha), Kmetijska zadruga Slovenska Bistrica: Polskava (510 ha). Izvajajo pa se osuševalna dela v Žepini (74 ha), Drago polje (160 ha) in Pirešici II. (170 ha). Omenjene organizacije

Ivan Glušič

predvidevajo ureditev z agromelioracijami 1.241 hektarjev hribovitih predelov in 735 hektarjev v nižinskem predelu. V zvezi z realizacijo teh programov bo potrebna strokovna pomoč in inženiring storitev v pripravi in izva-
janju. K temu sodi še udeležba na sejah recenzijske komisije in v komisijah za upravičenost investicij, sodelovanje z naravovarstveniki in ekologi in stalna skrb za pridobivanje nepovratnih sredstev.

PREMALO SKRIBIMO ZA

vzdrževanje melioracijskih sistemov

Vzdrževanje melioracijskega sistema mora biti sestavni del pridelave rastlin na melioriranem območju. Je eden od potrebnih ukrepov za povečanje učinkovitosti drenaže. Melioracijski sistem je potrebno nenehno vzdrževati, v nasprotnem primeru lahko malomarnost povzroči njegov propad.

Zaraščeni zbiralni jarki, ki se jim je zmanjšala pretočna sposobnost, predstavljajo veliko oviro za odtok vode iz drenaže in posredno iz kritičnih rovov, kar vodi do zamuljanja drenaže, do hitrega propadanja krtic in do dvigovanja talne vode na polju.

Prve znake propadanja sistema opazimo po tem, da zemljišče ostaja dalj časa mokro kot sicer pri normalnem delovanju. Pridelki na takšnih površinah so slabi in vlaganja v obdelovanje, setev in gnojenje so popolna izguba.

VZDRŽEVANJE ODPRTIH MELIORACIJSKIH JARKOV

Temu opravilu pri nas posvečamo premajhno ali pa nikakršno pozornost. Jarki so zaraščeni, včasih polni odpadkov, propusti niso očiščeni. Zaradi razraščanja plevela in kopičenja

usedlin bo stopnja učinkovitosti precej nižja. Pretok vode je na ta način onemogočen, rezultat tega pa je visok nivo vode v drenaži v deževnem obdobju. To pomeni, da so izlivke cevne drenaže poplavljene. Vzdrževalna dela obsegajo:

- zatiranje plevela in druge zarasti, kljub temu pa morajo biti brežine zatravljene,
- odstranjevanje zemlje in blata.

Po holandskih podatkih je najcenejše vzdrževanje jarkov, če brežine in dno jarka kosimo dvakrat letno, vse spremembe dna z zamuljenjem pa očistimo vsako leto. Če to delamo periodično vsakih nekaj let, so stroški na leto bistveno večji.

Redno in ustrezno vzdrževanje drenaže je pri nas v večini primerov zanemarjamo. Sem pa sodijo vsi tisti ukrepi, ki zagotavljajo, da bo cevna drenaža zadovoljivo delovala. To pa je redno pregledovanje sistema in popravila nepravilnega delovanja. Najprej moramo zasledovati delovanje drenaže in primerjati količino iztoka med posameznimi dreni, zabeležiti posamezna mokra mesta in ugotoviti, kateri dren ne deluje. To bi morali delati dvakrat

letno, in sicer v spomladanskem in jesenskem času. Na podlagi preverjanja delovanja po potrebi opravimo: popravilo drenažnih izlivk, izpiranje s posebnimi pralnimi agregati, odpiramo posamezne drene na zamašenih mestih in jih popravimo, nadomestimo posamezni dren, vstavimo nov dren med obstoječe, kjer so nastala mokra mesta zaradi različnih tipov tal.

PRIDELAVA RASTLIN NA MELIORIRANIH POVRŠINAH

Zmotno je mnenje, da so hidromeliorirana zemljišča popolnoma enakovredna najboljšim njivam, kjer niso potrebne tovrstne ureditve. Zelo malo zemljišč je takoj po melioracijah ustreznih oziroma sposobnih za pridelavo poljščin. S hidromelioracijami smo dosegli, da bo zemljišče šele z dodatnimi agrotehničnimi ukrepi enakovredna kmetijska površina. Prva leta po izvedbi moramo gojiti poljščine z globokimi koreninami in postopoma povečevati globino živice. Vključiti moramo kolobar s travno deljelnimi mešanici.

Franc Beričič

Braslovče

TRGOVINA V ROKE PRAVEMU LASTNIKU

V prostorih, ki so last Kmetijske zadruge Savinjska dolina, posluje nad dvajset trgovin z živi. Ob spremembah zakonodaje zadruga te dejavnosti po letu 65 ni mogla več imeti in tako v njih vsa ta leta posluje Savinjski magazin. Sedaj imajo ob reorganizaciji možnost, da se bodo registrirali tudi za tovrstno dejavnost in bodo te zadrugne prostore želeli dobiti v svojo last. Na temeljni zadrugni enoti v Braslovčah so tej trgovski firmi že dali odpoved za eno trgovino, medtem ko za eno še velja pogodba do leta 1993. Kot povedo v Braslovčah, so si te prostore že zdavnaj želeli pridobiti nazaj, toda nad tem je bdela občina, ki je na takšen način zagotavljala preskrbo prebivalstva. Sedaj, ko se pojavlja vse več zasebnih trgovin, pa po vsej verjetnosti ne bo več težav. Na ta način bodo lahko dodatno zaposlili svoje delavce, vsaj na nezasedena delovna mesta.

V drugih zadrugnih enotah se o pridobitvi te zadrugne lastnine sicer že pogovarjajo, sklepov o tem pa še niso sprejeli.

O kmečkih fantih in njihovih gruntih

Veliko zadrug, z različnimi predznaki seveda, je že »dal skozi« naš savinjski kmet. V povojni zgodovini se je približno na vsake štiri leta ugotavljalo, da ta organiziranost ni primerna in zadeve je bilo treba na novo zastaviti v splošno družbeno korist. Prav gotovo so imeli pri vsem še najmanj koristi kmetje sami.

S kmetom Marjanom Jelovškom pa sva hotela obuditi spomin na prve povojne zadruge in gradnjo združnih domov. Takrat je bil namreč aktiven in kar veliko mero poguma je bilo treba zbrati, da se je kot kmet na raznih sejah sploh oglasil. Sedaj, ko ima na plečih že šest križev, ga vse skupaj ne zanima preveč. V stanovsko stranko se tudi ni včlanil, saj je prepričan, da se je za interese kmeta že dosti boril. Koliko pa je bil prodoren, kaže njegovo nezadovoljstvo z zadrugo, ko pravi: »Še pogodbe za hmelj ne podpisem več, žena jo bo.«

Poskušala sva sestaviti spomine v smiselno celoto, pri tem pa je Marjan opozoril: »To je že tako dolgo, da sem že veliko pozabil. Bil sem zraven takrat, ko so ustanavljali kmetijske delovne zadruge po ruskem sistemu. Na desni strani Petrovč se je organizirala zadruga, na levi pa državno posestvo. Zadržni dom se je gradil od leta petdeset, v štirih fazah. Najprej je država postavila temelje, potem pa je vse skupaj stalo. To je bilo v tistih letih, ko so agrarni interesi dobili zemljo, potem pa so nas začeli siliti, naj se združimo. Najprej so hoteli pridobiti večje kmete, kajti manjše je potem lažje pretentati.

V tiste zadruge smo dajali splotja, vozove, orodja. Vzdržale so tri leta, 1953 pa so se KDZ razkrojile po celi Sloveniji. Leto dni kasneje so se organizirale zadruge s članskimi deleži. To pa je bil delež od vsake hmeljske sadike, kolikor se spominjam. V Petrovčah smo imeli samostojno zadrugo, potem ko so združili zadrugo s posestvi, so nam jih vrnili. Zadržni dom smo seveda zgradili pred združitvijo, v zadržni pa smo imeli tudi velik strojni park. Bili smo proti združevanju, kljub temu so naredili tako, kot so želeli in nam niso pustili samostojne zadruge. Posestva hmelja takrat še niso imela, izgube so bile velike in potem so se umetno prikazovali pozitivni rezultati. Tudi tako, da so pri kmetih popisovali razne dobrine.

Upravniki so, jasno, držali za posestva. To so bili kmečki fantje,

ki so dali grunte. Dobro so bili zapisani in ponavadi so dobili službo, kar brez ustreznih šol, ki pa so jih potem naredili kar na hitro.«

Ob tem se je Marjan spomnil še svojih šolskih dni. Kot sina večjega kmeta so ga dali v gimnazijo in bivanje pri kapucinarjih. Toda kaj, ko je vse skupaj prekinila vojna.

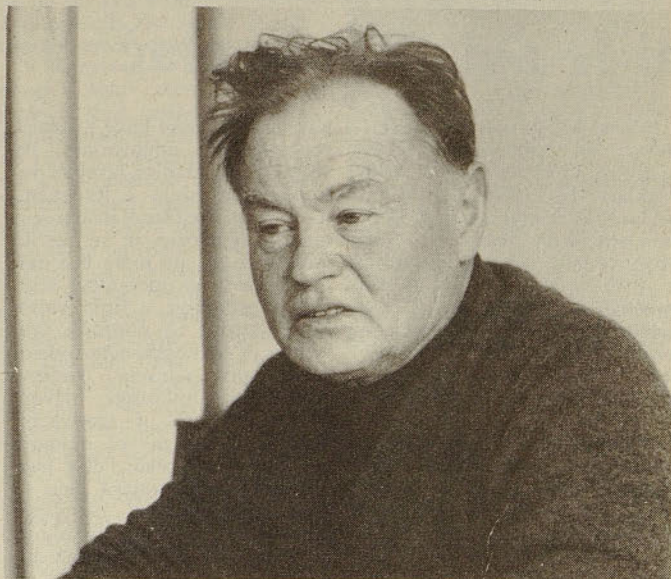
In nadaljuje: »Tudi traktorje smo kupili kmetje v zadrugi, potem se je vse skupaj združilo in ko so prodali dvajset traktorjev, so bila to naenkrat družbena sredstva. Kasneje so nam vzeli še trgovino v združnem domu in šele pred nekaj leti smo naredili novo.« Marjan je bil takrat član upravnega in nadzornega odbora v zadrugi. »Sestanki so bili dolgo za zaprtimi vrati in takrat, ko so rekli, da lahko grem zraven, sem šel. Imel sem več funkcij, sedaj na čutim več potrebe po tem udejstvovanju. Kar sem naredil, sem naredil. Ujezijo me takšni, ki so v tistih letih govorili, da kmeta kmalu ne bo več, danes pa mi pravijo, naj naredim kaj dobrega za kmete.«

Kmet ni smel obogateti, zato so hmelj plačevali komaj po dolar. »Prodajali pa so ga po pet,« se jezi. »Naše delo ni bilo plačano, priznavali so nam ure nekvificiranih delavcev.«

Ob vsem je vztrajal kot hmeljar s štirimi hektarji hmelja. Za letos ga je ohranil samo poldrugi hektar. »Hmelj je star in ni več računa. Vse dotlej, dokler bo takšen odnos med kmetom in zadrugo, ki je sedaj le trgovina, ki ne nosi nobenega rizika. Najprej pokrijejo svoje stroške, kmetu pa ostane, kolikor ostane. Podobno je pri zaščiti: kaj mi pomaga, če potem lahko samo ugotavljajo, da škropiva niso bila učinkovita.

Lani bi se mi bilo veliko bolj splečalo denar, ki sem ga namenil za obdelovanje hmelja, naložiti na banko. Celo leto smo ga obdelovali, pri tem so stroški za ljudi, premog in drugo, na koncu pa smo dobili zelo malo. Sedaj sem moral še čakati, da mi bodo podrl žičnico, ki ni moja, kljub temu, da sem triindvajset let plačeval amortizacijo.«

Na bivših Marjanovih hmeljiščih bo tako rasla koruza ali pšenica. Pravi, da je star in želi malo izpreči. »Mladi kmetje pa bodo še sadili hmelj in če bodo dovolj glasni, bodo vso stvar postavili na noge. To pa je zadruga na no-

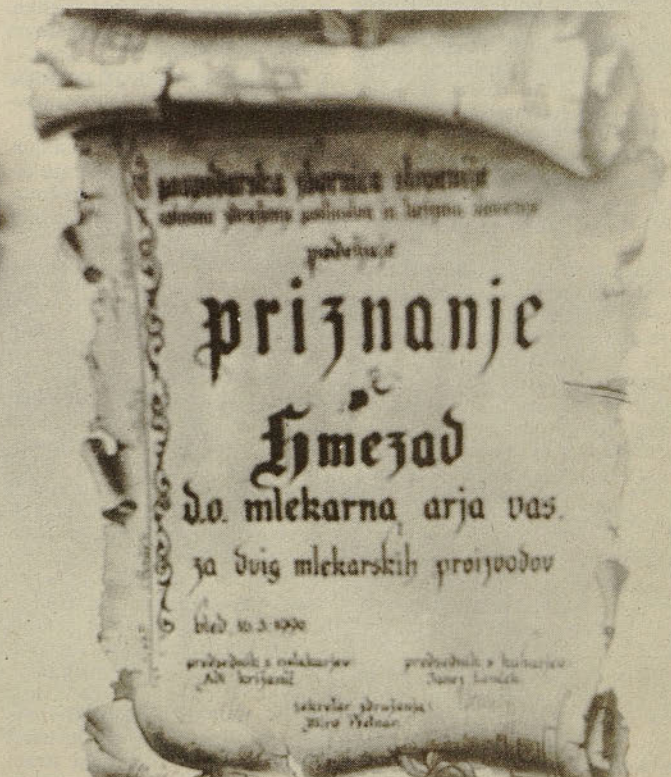

Marjan Jelovšek

vih osnovah, z deleži in jamstvi. O vsem naj bi resnično odločali kmetje. V preteklosti smo določali tudi cene umetnih gnojil, ki so bila cenejša za člane zadruge. Marža je bila tolikšna, da smo šli skozi. Sedaj v združni trgovini lahko kupuje vsak in kar je še

največje zlo — večkrat se mi je že zgodilo, da sem v drugih trgovinah dobil cenejši material. Toda zopet je vprašanje, kaj bodo zahtevali od novih zadrug,« je razmišljal Marjan Jelovšek.

m

Tole priznanje si je prislužila mlekarne Celeja za sodelovanje na simpoziju kuharjev in natakarjev, ki ga je organizirala sekcija za turizem pri gospodarski zbornici. Potekal je v desetih slovenskih mestih, mlekarne je pri tem sodelovala z degustacijami in predstavitvami svoje dejavnosti.

Motivacija delavcev ni le dvigovanje plač

Pošteno bi nas morala zaboleti glava, če bi se denimo prešteli in ugotovili, da imamo v kadrovske strukturi več snažilk in čuvajev kot ljudi, ki delajo v razvoju. Tudi na kadrovske področju ni nič boljše, saj ima večina naših članic to funkcijo omejeno zgolj na spremljanje evidence in vse potrebne formalnosti, ki so s tem povezane. Pred leti smo opustili še kadrovske funkcije na ravni Hmežada kot celote, kar je dokaz več, da so dela, ki niso direktno povezana s proizvodom in potem profitom, prineslo malo cenjena.

Izjeme pa so povsod in v tem pogledu prav gotovo prednjači Agrina Žalec, saj so na tem področju daleč pred ostalimi. Zato je razlog za klepet s Stanko Vrhovec, vodjo kadrovske službe, več kot utemeljen. Poleg tega je diplomirana psihologinja in torej edina s to izobrazbo. Z dinamično in zgovorno Stanko se torej za spremembo nisva pogovarjali o prizadevanjih za večjo razliko v ceni, proizvodnih rezultatih in še čem, temveč o vlogi človeka v podjetju. Glede na izjemnost njenega poklica med obilico agronomov in ekonomistov pa brez vprašanja, kako se je sploh odločila za podjetje, le ni šlo.

»Že med študijem sem se opredelila za industrijsko psihologijo. Pred dobrim letom in pol sem menjala službo, saj sem menila, da so stvari dosti bolj urejene. Sedaj lahko rečem, da sem imela napačne predstave o tem, kako so odnosi spravljeni v red. To ne velja samo za nas in pravzaprav sem razočarana nad urenjenostjo nasploh. Ne gre mi v račun, da se moj in še kakšen profil po krivici zapostavlja. Že na Centru za socialno delo v Žalcu in še prej na regijskem centru za izobraževanje v Celju se je lahko vsakdo obregnil ob naše delo. Češ: vi pa lahko špancirate, počnete to in to... Po strokovni plati pa sem si v teh letih pridobila bogate izkušnje na področju družinskega svetovanja in preventive, čeprav vem, da bi se tudi na tem področju dalo narediti še marsikaj.«

MESTO PSIHologa JE SO-DELVANJE PRI IZBIRI KADROV, NJIHOVEM RAZVOJU. SEDAJ ODGOVARJA NA VLOGE...

Mislím, da je pozitivno, da so se v Agrini za moj profil sploh zanimali. Seveda moram svoje delo šele uveljavljati in ob vsej obilici operativnega dela strokovno stagniram. Nikakor ne mislim, da je operativno delo manj vredno, želela pa bi si čisto kaj drugega. Kot kadrovnik odgovar-

jam na telefonske klice v zvezi z zaposlitvami, odgovarjam na vloge, dajem razpise, izvajam postopke kadrovanja... Računam, da se bo to uredilo. V bistvu sem toliko ambiciozna in se kar ne dam, vem pa, da mora biti najprej opravljeno operativno delo. Mesto psihologa v firmi vidim kot delovanje na področju preventive, v enakopravnem sodelovanju pri selekciji kadrov, spremljanju njihovega razvoja znotraj podjetja, v motivaciji. Slednja se vse preveč pojmuje kot dvigovanje plač. Poleg tega sodijo v sklop mojega dela še medsebojni odnosi, razvijanje pripadnosti firmi in raziskave javnega mnenja. Ekonomistu, denimo, se v našem podjetju ne more zgoditi, da bi strokovno stagniral.

POMEMBNO JE RAZVIJANJE PROFESIONALNEGA ODNOSA PRI DELU

Veliko se na tem področju še lahko naredi. Pri nas, ko gre za trgovsko dejavnost, bi bilo zelo pomembno razvijanje strokovnega odnosa pri delu. Segment tega je komuniciranje — bodisi s poslovnimi partnerji ali kupci. Večina ljudi misli, da jim je to dano in da se tega pač ni treba učiti. Zunanji poslovni svet pa načinu komuniciranja posveča veliko pozornosti, saj to prav gotovo vpliva na uspešnost.

DEL MOTIVACIJE JE DOBRA IN KAKOVOSTNA INFORMACIJA

Motivacija je sicer modna muha, ki pa je preveč enostranska. Rekla sem že, da radi rečemo: »Popravili smo plače in tako motivirali ljudi.« Vendar to ne drži povsem, predvsem pri tistih kadrih, ki si želijo strokovnega napredovanja. Ljudje morajo videti rezultate svojega dela in v tem primeru je motivacija dobra in kakovostna informacija. Tudi če je le-ta slaba oziroma neugodna, toda če je povedana točno in jasno, jo potem lažje razumeš in tudi sprejmeš. Moja navada je, da ljudem odkrito povem in zaradi tega nimam težav. Odkritost je tista, ki je vredna človeka in nima smisla lagati, če se bo slej ko prej dokopal do resnice. Le da bo takrat boleča. V veliko podjetjih se zadnje mesece govori o presežkih delavcev, pri nas tega na srečo še ni, toda ljudem ne znamo odkrito povedati. Pri tem mislim, da ne gre toliko za prikrivanje kot za nesposobnost povedati resnico. Škoda. Po drugi strani pa je lažje manipulirati, če ostajajo informacije prikriti. V teh primerih pa se stvari nikoli dobro ne izpeljejo. Zato je treba odkri-

to povedati in opredeliti interes firme.

Naslednje področje dejavnosti si zamišljam kot spremljanje razvoja kadrov. Tega si sploh nismo izmislili pri nas, temveč v razvitih družbah. Velik moment motivacije je napredovanje znotraj firme, torej da naš lastnim kadrom možnost, da napredujejo v svoji firmi. To spreminja klimo v podjetju in pride do zdravega tekmovanja. Sem sodi še planiranje, izobraževanje in tako se hitro izprazni najnižja oziroma manj zahtevna delovna mesta. In kje naj danes začne začetnik? Ljudi »zabetoniramo« že zato, ker je na določenem delovnem mestu koristen in uspešen, za formiranje novega delavca pa bi bilo potrebno vložiti preveč navora.

SKUPNI JEZIK PRI IZOBRAŽEVANJU

Nisem še omenila področja izobraževanja. Tukaj smo se v Agrini našli in o tem se precej dogovarjamo. Vendar nam gre očitno še predobro, saj so potrebe po dodatnem izobraževanju premajhne. Sama kadrovska struktura je dovolj zadovoljiva, saj imamo okoli 20 odstotkov zaposlenih z višjo in visoko izobrazbo. Idej imamo veliko, realizirati pa jih je le redko kdo pripravljen. Ideja, da je treba dati mlademu človeku možnost, je naravnost super. Toda kaj, ko jih potem enostavno »vržemo v vodo« brez dodatnega usposabljanja. Zgodi se, da potem vsega ne obvlada, bombardirajo ga z leve in desne, ker nima izkušenj. Vse preveč se nam mudi. Takšen primer je tudi odnos do študentov, za usposabljanje imamo sicer poskusno dobo, toda ker se nam mudi, hočemo imeti človeka že kar formiranega. Dobra strokovnjaka moraš vzgojiti. Čudi me tudi to, da se Hmežad kot celota ni odločil za poglobljeno obliko izobraževanja. Mislím, da je odnos do tega področja problematičen. Gašenje je na tem

področju prisotno in ko bomo ugotovili, da potrebujemo bolj načrtno delo, bomo hoteli narediti vse čez noč.

ČLOVEK, KI MENJA SLUŽBO, JE DEVETO ČUDO

Menjati službo je izziv, čeprav je bilo to zame vedno naporno. V naši družbi jemljejo človeka, ki to stori pogosto kot deveto čudo. Zame so občudovanja vredni tisti, ki »uspešno« vzdržijo trideset let. Moj poklic pa se vse preveč pojmuje kot nekaj za merjenje inteligence. Svojega dela nikoli nisem povezovala s tem, toda kadar je stiska, psihologa postavijo za servis. Mogoče sem v tem pogledu kar malo razočarana. Ljudje premalokrat presodijo, ali so sploh dovolj kritični do sebe, in šele takrat, ko to dosežejo, je možno kaj narediti za spremembo.

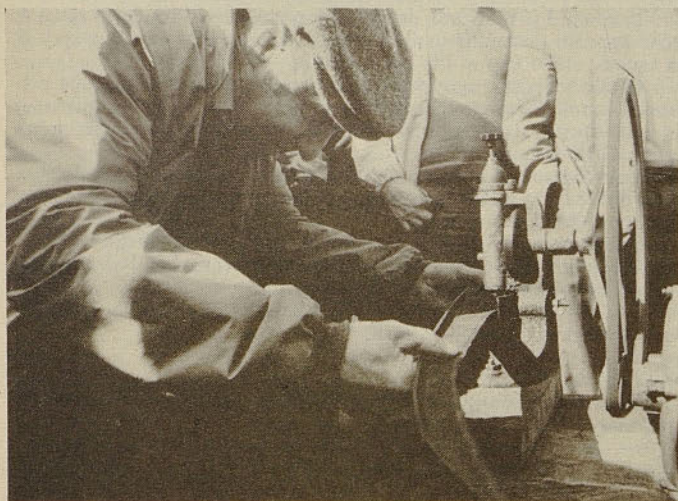
... ŠE O DELJENEM DELOVNEM ČASU

Slej ko prej nas bo doletel deljen delovni čas, toda vprašanje je, kaj bomo s tem dosegli. V Gorenju so pričakovali, da bodo ljudje zato pustili službe, kar pa se ni zgodilo. Koga bomo pravzaprav žrtvovali s tem, verjetno družino. Ženske sili k zaposlovanju računice, zato bomo še kar silile v službo. Vprašanje pa je, koliko je lahko človek na delovnem mestu sproščen in ustvarjalen, če bodo otroci cele dneve v vrtcih, šolarji pa menda tako lahko poskrbijo sami zase. Zopet se odločamo za polovičarstvo, saj moramo najprej ustvariti pogoje za to. To pa je prehrana, ki bo urejena za cele družine, varstvo... Jezi me, ker smo pri tem spogledovanju z Evropo polovičarski. Pravzaprav mi je zanimiv sistem zahodne ženske, ki je lahko doma, dokler ji otroci ne dorastejo. Potem ima možnost za zaposlitev dovolj, poznajo polovične delovni čas in še bi lahko naštevala. Nisem pa zagovornica ženske za štedilnikom.

Marjana Natek

»Izključna cena je 500 tisoč dinarjev. Petsto tisoč, prvič, drugič, tretjič. Prodano.« je licitiral Ivo Farčnik.

Ljudi, ki še znajo sklepati koso, je vse manj. Na sejmu so prodajali strojček za te potrebe in po zagotovitvi Janeza Vipotnika iz Gotovelj, se naprava najbolj približa klasičnemu načinu klepanja. Poleg tega je prodajal še rezervne dele za kmetijske stroje, poznan pa je tudi kot izdelovalec pasti za voluharje.

Sivolase kmečke grče znajo povedati, da Jože in Micka sodita prav v vsako slovensko hišo. V sedanjih bi ti dve imeni bolj težko našli, toda Jožefovo 19. marca, je po krščanskem koledarju mali praznik. Kot nalašč za organizacijo kmetijskega sejma.

V Petrovčah je bil na ta dan drugi Jožefov sejem, ki ga je spravila pod streho tamkajšnja zadružna enota. Letos jim je šlo na roko še prijetno sončno vreme, ki je v Petrovčah privabilo več kot tisoč ljudi. Radovednežev ni manjkalo, takšen sejem si spleča tudi samo ogledati, veliko pa jih je prišlo, da bi kupilo slatne potice, pecivo, rezance, domač kruh, ki so ga napekle kmetice petrovške zadruge, uradno aktivna kmečkih žena. Ob njihovi stojnici je bila največja gneča in tako jim je že dopoldne zmanjkala večina dobrot.

Na in ob stojnicah ni manjkalo še drugih uporabnih stvari, kot so koši, grablje in seveda še pestra izbira raznih semen in zdravnih zelišč. Na sejmu so prodajali še strojček za klepanje kos. Janez Vipotnik iz Gotovelj jih je menda začel izdelovati že pred desetletjem, takrat so se mu še vsi smejali, ker je bilo še dovolj ljudi, ki so znali sklepati koso. Današnji dan pa je teh vse manj in njegovo napravo so si ljudje z zanimanjem ogledovali. Drugo poglavje sejma je bila licitacija rabljene kmetijske mehanizacije, namej ena tistim, ki so želeli kupiti katerega od kmetijskih strojev. Licitator je bil tudi letos Ivo Farčnik iz zadruge in posel mu je šel dobro od rok.

Sejm bil je živ, je dejala večina, ki se je na Jožefovo mudila v Petrovčah. Zato si organizatorji zaslužijo pohvalo, že zato, da bi bil drugo leto tudi takšen.

Jožefov sejem bil je živ

Semen, pridelanih na domačih njivah, je bilo dovolj. (Foto: Ljubo Korber)

Rezultati pitanja piščancev ARBOR ACRES in JATA v januarju

V Sloveniji je v proizvodnji pitovnih piščancev prisotnih več provenienc (Jata, Hybro, Arbor Acres in Prelux). V naši zadrugi Savinjska dolina od leta 1983 pitamo piščance domače selekcije JATA. Ob koncu leta 1989 smo pri dveh rejcih vohlevili piščance provenience Arbor Acres (poreklo valilnica Perutnina Ptuj).

Piščance te provenience smo vohlevili zaradi preverjanja:

- izkoristka krme (konverzija)
- ravnosti
- zdravstvenega stanja.

24. novembra 1989 smo pri rejcu A vohlevili 17.783 dan starih piščancev (18,52 piščancev na m² in 1. decembra na m²). Piščanci so bili vohlevljeni na suhe oblake. Pitališče rejca A je tipsko dvoetažno Hmezadovo, pri rejcu B pa trietažno adaptirano. Obe pitališči imata odprtine za dovod zraka vzdolž stene nasproti ventilatorjev, zračenje je prisilno in podtlačno. Zreja je bila talna. Pitališči sta grajeni tako, da je mogoča dobra preventiva. Pri vohlevu v predprostor je posoda z razkužilom. V predprostoru je v pitališču A peč na kurilno olje in v pitališču B peč na trdo gorivo in kurilno olje. Pri rejcu A je ogrevanje na principu segrevanja zraka (termogen), pri rejcu B pa kombinirano (centralna kurjava in termogen).

Krmili in napajali smo piščance pet dni ročno (krmilne plošče in 5 litrski napajalniki), tri dni pa je trajal prehod na avtomatsko opremo.

Pred vohlevitvijo smo pitališči pripravili in razkužili s formalinom in z izosanim. Ob vohlevitvi smo piščance razporedili v obode po 2000 živali. Krmila za pitanje je izdelala Hmezad Tovarna krmil iz Žalca. Piščanci so 21 dni jedli začetno krmilo (22 % SB in 3.050 Kcal), rastno krmilo (20,5 % SB in 3.150 Kcal) in 5 dni pred klanjem končno krmilo (20,5 % SB in 3.150 Kcal). Piščance smo zaklali v klavnici Jata Meso v Zalogu. Oba rejca sta klala piščance stare 44 dni (dan vselitve in dan klanja ne štejemo), rejec A 8. 1. 1990 in rejec B 15. 1. 1990.

Zdravstveno stanje, tehnološke parametre in zoohigienske pogoje smo spremljali najmanj enkrat tedensko.

Pri piščancih smo izvajali ustaljen preventivni program. Ob vsakem obisku smo raztelesili dnevni pogin. Ob zaključku zreje smo ugotovili skupno težo in na podlagi porabljenega krmila in izgub v času zreje izračunali proizvodni indeks.

TABELA 1:

Pogin piščancev po tednih pri rejcih A in B do konca zreje in pogin pri 12 rejcih s piščanci JATA.

Rejec	Vhlevljeni piščanci št.	Pogin v zreji po tednih							skupaj
		I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	
		št. (%)							
A	17.783	136	115	87	160	152	138	41	829 (4,66)
B	19.580	231	192	515	650	389	329	68	2374 (12,12)
12 rejcev JATA	210.525								11.432 (5,43)

Iz tabele 1 je razviden pogin piščancev med zrejo. Rejca v prvem tednu nista prekoračila dovoljenega pogina (1,5 %). Rejcu A je poginilo 4,66 % piščancev, rejcu B pa 12,2 %. Rejcem, ki so vseljevali piščance Jata, je do konca zreje poginilo 5,43 % piščancev. (Pri vseh rejcih je potrebno odšteti od pogina še 0,5 % piščancev za nalaganje).

TABELA 2:

Porabljena krma pri rejcih A in B in pri 12 rejcih z Jatinimi piščanci.

Rejec	Starost (dni)	Povp. živa teža (g)	Dosežena konverzija (kg)	Tehnološki normativ (kg)
A	44	1,970	2,07	2,07
B	44	1,860	2,15	2,07
piščanci JATA	45,39	2,010	2,12	2,10

Rejec A je dosegel enako konverzijo kot je tehnološki normativ, medtem ko ga je rejec B prekoračil za 80 g. Rejci z Jatinimi piščanci so prekoračili tehnološki normativ za 20 g.

TABELA 3:

Rezultati terenske sekcije pri rejcih A in B.

Terenska sekcija	REJEC		B
	A	%	
omfalitis, V. R.	10,14		47,92
odprt popek			
hiperemija pljuč	1,42		0,60
zahiranci	6,50		2,21
srčna kap	42,16		9,25
urikoze	2,43		2,61
enteritis	7,43		3,37
invalidi	3,27		4,08
peritonitis	20,08		8,74
ascites	6,57		61,22
Skupaj	100,00		100,00

Iz tabele 3 je razvidno, da so bili osnovni vzroki izgub pri rejcu A srčna kap, fib peritonitis in amfalitis, V. R. ter odprt popek, v zreji B pa ascites, srčna kap in fib. peritonitis.

Ostale sekcijske ugotovitve niso pomembne za večje izgube piščancev v zreji. Zdravstvena problematika v zrejah z Jatinimi piščanci pa je sindrom »slabosti nog«, omfalitis V. R. in odprt popek, srčna kap in CRD kompleks.

V zreji A smo v zadnjem obdobju pitanja ugotavljali spremembe, ki so govorile za CRD kompleks, medtem ko smo v zreji B ves čas imeli opravka z ascitom.

Tako oba rejca (A in B) nista imela ves čas zreje ustreznih tehnoloških pogojev (nižja temperatura, večja vlažnost zraka). Poleg tega je bilo pri rejcu A še nekaj težav s sipkostjo krmila.

Pogoji v pitališčih 12 rejcev z Jatinimi piščanci so bili v povprečju podobni kot pri rejcih A in B.

TABELA 4:

Rezultati zreje piščancev pri rejcih A in B in pri rejcih z Jatinimi piščanci.

Rejec	Vhlevljeni piščanci št.	Izgube št. (%)	Povp. Kon- ž. t. verzija g	Čas pitanja dni	Proiz. indeks
A	17.783	829 (4,66)	1970	2,07	206
B	19.580	2374 (12,12)	1860	2,15	173
rejci s piščanci JATA	210.525	11.432 (5,43)	2010	2,12	197

Uspešnost zreje piščancev pri rejcih A in B in pri rejcih z Jatinimi piščanci prikazujemo na osnovi naslednjih dejavnikov: % pogina, dosežena povprečna živa teža na koncu zreje, konverzija krme in čas pitanja. Po enačbi smo izračunali proizvodni indeks.

$$P. I. = \frac{\text{Ø teža piščancev v kg} \times \% \text{ preživelih piščancev}}{\text{konverzija krme za 1kg prirasta x dnevi pitanja}} \times 100$$

Iz tabele 4 je razvidno, da je uspeh pitanja pri rejcu A boljši kot pri rejcu B. Rejec A je imel med vzrejo nižji pogin, dobro povprečno živo težo in konverzijo enako tehnološkemu normativu. Rejec B zaostaja za rezultatom rejca A. Dosegel je nižjo povprečno živo težo, imel večje izgube ter konverzijo za 80 g nad tehnološkim normativom.

ZAKLJUČKI:

1. Oba rejca in tudi 12 rejcev z Jatinimi piščanci so dobro pripravili pitališča za vohlevitev.

2. Ne rejca A in B in tudi ne 12 rejcev z Jatinimi piščanci niso imeli v pitališčih ves čas vzreje zahtevanih zootehničnih pogojev.

3. Pri rejcu A v času vzreje ni bilo specifičnih kužnih bolezni, prav tako tudi ne pri 12 rejcih z Jatinimi piščanci. Pri rejcu B pa se je od drugega tedna naprej vlekla problematika ascitesa.

4. Pogin piščancev pri rejcu A in pri 12 rejcih z Jatinimi piščanci je nižji kot pri rejcu B.

5. Glavni vzroki izgub med vzrejo so bili: srčna kap, omfalitis, V. R. odprt popek, CRD kompleks (rejca A in 12 rejcev z Jatinimi piščanci) pri rejcu B pa v glavnem ascites.

6. Rejec A je dosegel enako konverzijo kot je tehnološki normativ, rejec B za 80 g višjo in 12 rejcev z Jatinimi piščanci za 20 g nižjo.

7. Rejec A je vzrejo uspešneje zaključil kot rejec B in 12 rejcev z Jatinimi piščanci

A. V. in D. V.

Novi hmeljarski kultivarji: Cerera, celeia, cekin in cicero

V sortno listo so vpisani novi triploidni kultivarji: cerera, celeia, cekin in cicero. Imajo lastnosti aromatičnega hmelja in velik pridelok.

V Sloveniji pridelujemo več hmeljnih kultivarjev, da bi z raznolikostjo povečali gospodarnost pridelovanja. S skrbnim kombiniranjem kultivarjev lahko izboljšamo donosnost, ne da bi pokvarili kvaliteto. Sortiment, sestavljen iz genetsko podobnih kultivarjev, je lahko močno prizadet pri raznih vremenskih spremembah, epidemijah boleznih in škodljivcih; sestavljen iz genetsko različnih kultivarjev pa je plastičen, ker se različno odziva na spremembe okolja; zaradi različno dolge vegetacije pa omogoča zmanjšanje delovnih konic in daje možnost varnejše izrabe strojev in naprav.

Kakovost kultivarjev je pomembnejša kot njihove pridelovalne sposobnosti. V sortimentu uvajamo samo kultivarje s prijetno aromo, dopuščamo pa razliko v količini greničnih smol. Zaradi želje po večjih pridelkih smo v šestdesetih letih sadili northern brewer, a je dal majhne pridelke. V sedemdesetih letih so hmeljarji uvozili brewers gold, Poslovna skupnost pa je kasneje prepovedala širjenje te sorte. Uvozili so tudi hüller bitterer, ki pa je občutljiv na ekološke razmere.

Do leta 1960 smo v Sloveniji želeli povečati pridelok savinjskega goldinga. Z metodo pozitivne selekcije pridobljeni kloni pa niso kazali statistično značilnih izboljšav (4). Vzgoja brezvirusnega savinjskega goldinga nam je v tem prizadevanju veliko pomagala (1). Po letu 1960 smo z diploidnim križanjem vzgojili štiri kultivarje z velikim odstotkom alfa kislin, z evropsko aromo in z različno dolžino vegetacije. Med temi se je najbolj uveljavila aurora. V osemnajstih letih pridelovanja smo na savinjskem goldingu pridelali povprečno 1300 kg/ha, na aurori pa 1900 kg/ha. Poleg tega upoštevamo dodatne ugodnosti: zmanjšanje delovnih konic in plastičnost sortimenta.

Po letu 1970 smo želeli sortimentu dodati še kultivarje z manjšim odstotkom alfa kislin in velikim pridelkom. Med tremi uvedenimi kultivarji je največje zanimanje za bobek. Tudi ta presega s pridelkom savinjski golding, nima pa veliko tanoidov, ki so tudi pokazatelji aromatičnega hmelja. Zaradi tega smo v nadaljevanju žlahtniteljskega procesa iskali boljše rešitve s pomočjo metode poliploidije (6). V začetku leta 1990 so nam priznali in vpisali v sortno listo nove triploidne kultivarje: cerera, celeia, cekin in cicero.

Preteklo leto (8) smo dokazali, da se kakovost hmelja poslabša, če ta ni obran v optimalni zrelosti. Ob zmogljivosti naših obiralnih strojev (111 ha/22 ur) oberemo v optimalni zrelosti samo 1500 ha hmelja. Z reorganizacijo hmeljnega sortimenta je možno pri isti kapaciteti strojev ves hmelj obrati v optimalni zrelosti. Morali pa bi spremeniti razmerje kultivarjev tako, da bi imeli 1006 ha savinjskega goldinga (zaradi njegovega renomeja), 675 ha aurora, 106 ha bobka ali buketa in 648 ha poznih kultivarjev. Doslej smo sadili od poznih kultivarjev blisk in atlas, s priznanjem novih pa imamo boljše možnosti. Vsi štirje so namreč pozni: celeia in cerera sta zelo pozna, cekin in cicero pa pozna (razpredelnica 3). Vsi štirje imajo lastnosti aromatičnega hmelja in velik pridelok. Če so te lastnosti stabilne, bomo spoznali v nadaljnjih letih pridelovanja, podobno kot smo pri prvih domačih kultivarjih.

Žlahtnjenje novega kultivarja traja brez genetskih analiz 15 let. Z genetskimi analizami poiščemo izvore lastnosti, ki jih želimo vkompilirati v novi genotip (bodoči kultivar). Pri vzgoji sedaj priznanih kultivarjev smo po genetski analizi delali še 18 let, ker smo vključili v proces žlahtnjenja poliploidijo. Savinjski golding je nevhvaležen roditelj (7), ima slabo kombinacijsko sposobnost za strojno obiranje, za pridelok, za alfa kisline in za odpornost na peronosporo (razpredelnica 1).

Razpredelnica 1 Roditelj	Kombinacijska sposobnost roditeljev			Odpornost na peronosporo
	Pridelek	Aroma	Alfa kisline	
Savinjski golding	0,08	0,27	- 2,62	-6,3
105/58	0,20	-0,03	1,79	0,38
Aurora	0,45	0,39	0,90	0,27
3/3	-0,30	0,27	-0,50	0,38

Te težave smo premostili s poliploidijo (3), ker smo ugotovili in je znano tudi iz druge literature (2, 9), da triploidi dobro prenašajo strojno obiranje, da je pridelok triploidov večji, da je poljska odpornost na peronosporo večja zaradi hitrejše rasti in občutljivih fazah razvoja, da imajo manj osemenejene storžke zaradi porušenega ravnotežja v številu kromosomov. V razpredelnici 2 je razviden potek žlahtnjenja od začetka 1972. do 1989. leta.

Razpredelnica 2	Potek žlahtnjenja	
Vzgoja autotetraploidov (x = 40)		1972—1975
Križanje (x = 40 . x = 20)		1976
Setev + saditev		1977
Preselekcija		1978—1980
Razmnoževanje		1981
Saditev		1982
Selekcija		1983—1985
Uradno preizkušanje + razmnoževanje		1986—1989

Kultivarja celeia in cerera (razpredelnica 3) sta potomca tetraploidnega savinjskega goldinga in diploida, večkratnega križanca 105/58. Odlikujeta se po velikem pridelku in po podobni kakovosti, kot jo imajo kultivarji iz žateške skupine hmelja. Imata malo greničnih smol, več beta frakcije kot alfa kislin, malo kohumulona in prijetno evropsko aromo. Sta zelo pozna.

Kultivarja cekin in cicero (razpredelnica 3) sta potomca diploidne aurore in tetraploidnega divjega slovenskega hmelja 3/3. Odlikujeta se po podobnem pridelku kot aurora, imata več greničnih smol kot prva dva kultivarja, podobno kot savinjski golding. Tudi razmerje med alfa kislinami in beta frakcijo je širše. Imata veliko tanoidov, malo kohumulona in prijetno hmeljsko aromo, po kateri se posebno odlikuje cekin. Sta srednje pozna.

Razpredelnica 3 Glavne lastnosti novih kultivarjev v primerjavi s savinjskim goldingom in auroro

	Savinjski golding	Aurora	Cerera Celeia	Cekin Cicero
Zrelost	17.—25./8	26.—31./8	6.—15./9	4.—12./9
Pridelek dt/ha	14	21	23	20
Občutljivost na peronosporo	3	3	1	2
% alfa kislin	2,5—5,4	9,8—12,5	3,6—6,7	4,7—7,9
% alfa/beta	0,8	1,2	0,7	1,0
H/C	3,3	3,1	2,3	3
% olj	0,8	1,8	2,3	3,0
Tanoidi	SREDNJE	MALO	VELIKO	SREDNJE

Legenda: H/C = humulen/kariofilen

Cerera in cekin sta manj občutljiva na peronosporo, celeia in cicero pa podobno kot aurora. Vsi štirje kultivarji so bujne rasti, imajo močne sadike, zato jih ni potrebno ukoreninjati. Gosto sajenje v vrsti jih ovira v razvoju, posebno celeie in cerere, ker sta bujnější od cekina in cicera. Slabo reagirajo na pozno rez, pri zgodnji rezi sicer ne zmanjšajo pridelka, pač pa napravijo veliko zelene mase in zato rode samo v vrhu žičnice. Optimalna rez je v prvi tretjini aprila.

Vsi štirje kultivarji so bili pri degustaciji piva dobro ocenjeni (5).

SLOVSTVO

1. DOLINAR MARTA: ILAR virusis in Slovene Hop Gardens, International workshop on Hop Virus Diseases, Giessen, 1988.
2. HAUNOLD A.: Hop Production, Breeding and Variety Development in Various Countries. Journal of the American Society of Brewing Chemists, Vol. 39, No. 1, 27-34, 1981.
3. KRALJ D., KUMP M.: Polyploidy in Hop Breeding (Humulus lupulus L.) Genetic Manipulation in Plant Breeding. Editors: Horn, Jensen, Odenbach, Schieder. Walter de Gruyter & Co., Berlin. New York — Printed in Germany, 1986.
4. KRALJ D.: Klonska selekcija savinjskega goldinga, Strokovna priloga za hmeljarstvo, Hmeljar št. 1, 1988, str. 1—2.
5. KRALJ D.: Pivovarska vrednost nekih sorti i klonova hmelja. — Pivovarstvo št. 2, 1988, str. 65—70.
6. KRALJ D.: Žlahtnjenje rodovitnega aromatičnega hmelja (Humulus lupulus L.) z metodo poliploidije. VI. Jugoslovanski simpozij za hmeljarstvo, natisnil Marjan Venek, Mariborska 32, 63000 Celje, marec 1989.
7. KRALJ D.: Ugotavljanje genetske vrednosti divjega hmelja (Humulus lupulus L.) iz Jugoslavije. VI. Jugoslovanski simpozij za hmeljarstvo, natisnil Marjan Venek, Mariborska 32, 63000 Celje, marec 1989.
8. KRALJ D., MEDVED N., ŠUŠTAR J.: Slovenski hmeljni sortiment. Strokovna priloga za hmeljarstvo, Hmeljar št. 2, 1989, str. 5—8.
9. NEVE R. A.: Forschung und Zukunft der Hopfenindustrie in England. Hopfen-Rundschu 36, 11, 222-225, 1985.

Katere**sorte****jablan****saditi?**

Po času zorenja ločimo zgodnje sorte, jesenske in zimske sorte. Zgodnje so tiste, ki dozoriijo do konca avgusta in so slabo trpežne, jesenske pa so tiste, ki jih obiramo med 1. in 10. septembrom, in zimske sorte, ki jih obiramo po 10. ali 15. septembru, in so najbolj trpežne ter tudi najbolj razširjene.

Glede na občutljivost pri škrlupu ločimo odporne, manj odporne in občutljive sorte. Vzgoja novih sort je v svetu izredno intenzivna, zaradi vedno bolj zahtevnega tržišča. Nove sorte se vzgajajo na dva načina: s križanjem, kjer je postopek drag in dolgotrajen, in z mutacijami, ki so dedne. Vedno več novih sort se odkriva v nasadih, kjer so mutanti lepše obarvani. Tako je v zadnjih nekaj letih najdenih

mного mutantov sorte jonagold, nekaj rdečih tipov sorte elstar, gala, rdeči delišes, cox oranžna reneta itd.

Žal v naših nasadih premalo pregledujemo sorte glede obarvanosti. Najdenih je že nekaj dreves jonagolda, ki je intenzivno obarvan, vendar še ni znano, če bo ta obarvanost dedna. Raziskovalci intenzivno raziskujejo proti škrlupu odporne sorte, vendar je pri glavnih zimskih sortah uspeh minimalen.

Delež zgodnjih sort se je zaradi slabše prodaje v zadnjih letih močno zmanjšal. Priporočljive pa so naslednje: julyred, jersey-mack, james grive, summered, vista bela (ki je močno občutljiva na škrlup) in delbarestival.

Potrošniki še vedno povprašujejo

jejo po starejših zgodnjih sortah, kot so beličnik, grafenštajnc, starkova rana in mantet. Med jenskimimi sortami lahko izbiramo tudi glede odpornosti proti škrlupu, so pa tudi sicer dobre kakovosti. To so: prima (ki izrazito izmenično rodi) alkmene, lord lamburn. Manj odporne so: cox oranžna reneta, elstar, zlata parmena, gala in lobo.

Zimske sorte so vse bolj ali manj občutljive na škrlup. Zaenkrat sadimo ustaljen sortiment: zlati delišes, idared, jonagold, gloster, melrose, mutsu in v manjši meri lonjon, majda in rdeči delišes. Težava našega trga je, da slabo sprejema novosti. Ljudje iščejo tisto, kar poznajo, na novosti pa se težje prilagajajo. Na razvitem zahodnoevropskem trgu je bistveno drugače. Sorti jonagold — dobro obarvan — in elstar dosegata za več kot 50 odstotkov večjo ceno od ostalih sort.

Pri nas je veliko povpraševanje predvsem po sadikah starih

uvpeljenih sort: bobovec, kri-vopecelj, carjevič, kanada, boskop in tako dalje. Te sorte so sicer manj občutljive za škrlup, vendar brez zaščite pred škodljivci tudi ne gre.

Kot sem že omenil, se sortiment hitro širi. Jugoslavija kljub neprestanim urgencam sadjarjev ne podpiše mednarodne konvencije o izmenjavi novih sort, zato ni mogoče kupiti zanimivih novih sort. Takšne so iz skupine jonagold: jonagored, king jonagold, wilmuta, jomured, novajonagold; skupine elstar: elshof, elista, elton. Nove sorte pa so braeburn, golden reinders, arlet, monial, gala, royangala, delbar jubile itd. Toda če ne bomo uspeli nabaviti novih perspektivnih sort na evropskem sadnem trgu, kljub dobri kakovosti štajerskih jabolk ne bomo imeli kaj iskati na tujem trgu. Tudi zaradi dobrega izvoza sadnih sadik bi morali uvesti nove sorte, ki jih zahteva evropsko tržišče.

Vid Korber, dipl. ing. agr.

Toplota iz ovoja

Inštituti in posamezniki predstavljajo projekte stanovanjskih hiš, ki so popolnoma neodvisne od električnega omrežja in fosilnih goriv.

Načelo je preprosto: hišo obdate s posebnim prozornim ovomem, med ovomem in zidovi pa je nekaj centimetrov praznega prostora. Takšna obloga (TWD) ima lahko različne oblike: fino satovje, debelo steklo in kroglice med dvema ploščama. Obloga zadržuje toploto v hiši, sončni žarki pa segrevajo zrak v prozor-

nem ovoju in dodatno grejejo stavbo. Pod ovomem je gol beton, ki uspe kar najbolje zadrževati toploto.

Konstrukcija stane sicer veliko — okrog 100.000 mark — zato pa z njo lahko prihranimo do 80 odstotkov energije za ogrevanje. Prve takšne hiše že stojijo. Načrti pa so še ambicioznejši. V Breisgau bodo prihodnje leto začeli graditi dvonadstropno stanovanjsko hišo, ki bo energetske popolnoma neodvisna od običajnih virov. Poleg prozornega ovo-

ja bo imela streho iz sončnih celic, ki bodo svetlobo neposredno spreminjale v električni tok. Odvečni tok bodo shranili, tako da bodo v napravi za elektrolizo z njim razkrajali vodo v kisik in vodik. Plina bodo shranili in ju, ko sonca ne bo, pretvorili nazaj v toploto oziroma v elektriko. Sliši se sicer zapleteno, toda naprave tega zaprtega sistema stanejo desetkrat manj kot svinčeni akumulatorji, ki jih običajno uporabljajo za shranjevanje toka v solar-nih hišah. V Ulmu so okoli petnadstropne stavbe postavili steklene stene, zidove stavbe pa so obdali z reflektirajočim izolacijskim steklom, ki odbija sončno svetlobo v zaprt prostor in greje

zrak v njem — rezultat: za 43 odstotkov manjša poraba energije.

Podobnih poskusov je še veliko, vsi pa imajo isto hibo — preveč stanejo. Toda ko se bodo cene običajnih energetskih virov dvignile, bodo sistemi postali gospodarnější. Na nižjo ceno komponent sistemov za varčevanje pa bo vplivala tudi večja serijska proizvodnja.

Za prve poskuse je treba vse elemente razviti pravzaprav od začetka. Za energetske avtonomne hiše južno od Hannoverja je stal sistem za elektronski nadzor 8000 mark. Če bi ga izdelali še enkrat, bi stal le še 2000 mark.

GV

Aktualno je bilo pred ...

šestdesetimi leti (Trgovski list, 15. oktobra 1929)

Med važna gospodarska vprašanja, s katerimi se mora naše trgovstvo pečati, spada tudi vprašanje poslovne morale. Zdi se nam, da se temu ne polaga ona važnost, ki mu pripada. Treba je, da povemo enkrat odkrito vsem onim, ki se z nečedno konkurenco in poslovno moralo igrajo, naše mnenje. Konkurenca je rak rana gotove zavisti in škodoželjnosti. Res je, da je trgovin preveč, smo pa mnenja, če bi vladalo med trgovci-tovariši količjak strpnosti in upoštevanja vseh momentov v gospodarskem poslovanju, ki zahteva zlasti pri današnjih razmerah mnogo samozatejvanja, da bi odpadle v marsikaterem slučaju pretečene nevarnosti. Kar pa se danes dogaja v pogledu konkurence, presega meje solidnega poslovanja, ki nam ne obeta prav nič dobrega. Oziroma se v preteklost. Še pred vojno je Ljubljana uživala trden sloves solidnosti in kredita. Prišla je vojna in njene posledice, ki jih še danes čutimo. V vrste trgovstva so se vrinili elementi, ki s trgovino nikdar niso imeli opravka, še manj pa vpogleda v bodočnost gospodarskega življenja. Želja po hitrem obogatenu ni poznala mej dostojnosti, realne konkurence in poslovne morale. Danes vsi čutimo, kako se umazana konkurenca zajeda v privatne hiše, javne urade, zavode itd. V nekaterih krajih, zlasti v mestih, je doseгла svoj višek. Konkurenca je potreb-

na — biti pa mora lojalna, ta je zdrava, biti mora v skladu s principi realnega poslovanja.

Pred sto leti (Novice, gospodarske, obrtniške, narodne) 16. oktober 1889

Vsak gospodar, ki ima mnogo opravka s konji, ve, koliko neprilik

mu delajo kopitne bolezni njegovih konj. Ni samo škodljivo, ker mora bolan konj počivati v hlevu brez dela, ampak tudi konjeva vrednost se zmanjšava. Mnogo je kopitnih bolezni, ki so take narave, da konju ne smemo priliti podkove. Zaradi tega so izumili angleški kmetovalci podkovo, katero se da tako pritrčiti na kopito, da za lahko delo prav dobro drži, če tudi ni pritrjena z žebli. Ta podkova ima namreč spredaj rilec, ki je na-

zaj pritegnjen ter sega skoraj do kopitnega svitka. Počez čez ta rilec je pritrjen železni trak, ki se takrat, kadar se podkova natakne na kopito, okoli rožene stene ovije. Ker je kopito odzadi ože, naravno je, da podkova prav dobro drži, če konj ne opravlja pretežkega dela in ne hodi po prav slabih poteh.

GV

Dognojevanje ozimnih žit

Pri intenzivnem pridelovanju ozimnih žit je eden od pomembnih dejavnikov za količino pridelka gnojenje z dušikom. Od dognojevanja so odvisni razrast, oblikovanje zasnovne klasa, rodnost in nabitost zrna.

Pomembno je, da dognojevanje opravimo v večih spomladanskih obrokih, enkratno bi namreč povzročilo bujno razraščanje, v fazi oploditve in polnjenja zrnja pa bi dušika primanjkovalo. Glede na različne talne in podnebne razmere ter sorte pšenice in ječmena je treba dognojevati v dveh ali treh odmerkih. Pri tem moramo upoštevati:

— oceniti moramo prezimi-

tev posevka (ugotoviti gostoto);

— različne sorte pšenice prenesejo različne količine dušika. Višje sorte: jugoslavija, balkan, NSR — gnojimo s 120—160 čistega dušika na hektar. Nižje sorte: marija, ana, loreja, zagrebčanka, pito-ma pa tudi do 200 kilogramov čistega dušika na hektar.

— Upoštevati je treba gnojenje s hlevskim gnojem v zadnjem letu.

— Dušik moramo enakomerno porazdeliti po površini.

Na srednje rodovitnih tleh moramo prvič dognojiti pšenico s 50—75 kilogrami na hektar, to pomeni 185—280 kilogramov mineralnega gnojila

KAN 27 %.

Drugo dognojevanje z dušikom opravimo v fazi kolenčenja (v drugi polovici aprila, ko se oblikuje drugo kolence). Odmerka dušika naj bo za pšenico 50—70 kilogramov na hektar, to je 180—260 kilogramov umetnega gnojila KAN 27,4, za ječmen in rž pa 30—50 kg/ha, to je 110—180 kg/ha mineralnega gnojila.

Pri drugem dognojevanju je treba zmanjšati količino dušika predvsem sortam pšenice z visoko slamo. Tretje dognojevanje, to je ob klesanju, opravimo le v primeru, da hočemo odpraviti možno napako pri prvem in drugem gnojenju.

Franc Beričič

Otrok skreganih staršev

Za besedilo zakona o delovnih razmerjih sta se gospodarska zbornica in sindikalna organizacija sicer sporazumeli, vendar pa je bilo težko uskladiti različna pogleda. Prvi si zakon predstavlja kot reformni poseg, drugi pa kot obrambo delavca pred delodajalcem.

Ni lahko uravnavati tehtice, kadar se križajo tako različni interesi kot je to pri zakonu o delovnih razmerjih. Republiška vlada, ki je predlog zakona pripravila, se je srečevala na eni strani s menjen, naj bi bil zakon politično reformsko obarvan, na drugi strani pa s prepričanjem, da je tovrsten zakon namenjen samo obrambi delavca pred delodajalcem. Končno je bil dosežen dokaj uspešen sporazum med obema rivaloma — gospodarsko zbornico na eni in sindikati na drugi strani.

To pa ne pomeni, da ne bomo pričla ponovnemu tehtanju sil in novim zahtevam za spremembe in dopolnitve na seji republiške skupščine. Že v vladi niso bili povsem enotnega mnenja, nekateri so bili prepričani, da je sindikat s takim zakonom dana večja oblast, kot jim bi morala biti po ravnotežju sil. Sindikalni poverjenik pa po tem členu zakona, če ga zna dobro izkoristiti, pretirano moč v organizaciji in se lahko vtika v delovne in poslovne procese podjetja oziroma delodajalca, ne da bi bil za oviranje »kaznovan«.

Peti člen bi sploh kazalo črtati ali pa vsaj dopolniti, njegov tretji odstavek pa prav gotovo izpustiti, je, na primer, menil Emil Milan Pintar. Odstavek namreč pravi, da delavca, ki je sindikalni poverjenik, zaradi sindikalne dejavnosti brez soglasja sindikata ni mogoče prerazporediti, ne uvrstiti med presežke delavcev, proti njemu ni mogoč disciplinski postopek, ne smejo mu znižati plače in ga kako drugače postavit v manj ugoden položaj. Če se torej dobro znajde, je prva violina med delavci, za delodajalca pa strah in trepet pri načrtovanem delu in poslovanju.

PLAČILO

Zoprno zadevo bi se dalo boljše urediti, če bi sindikalni poverjenik pri vseh svojih prednostih vsaj ne bremenil blagajne delodajalca in bi ga plačevala sindikalna organizacija. Z druge strani pogledano, bi bil tak odnos do sindikata precej bolj čist, saj si poverjenik ne bi privoščil dodatnih kupčij s podjetnikom, ki bi ga sicer lahko rinil po plačilni listi navzgor — na svoj rovaš v denarju, sicer pa na rovaš delavcev.

Je že res, da vsega ne moremo gledati mimo plačnice samo na

eni strani. Povsem razumljivo je, da se tudi delavci zavzemajo za pošten odnos in si zdaj preko sindikata zagotavljajo varstvo že za naprej. Odkrito je treba namreč priznati, da so že »nekdanje vojne proti tehnokratom« in stalne težave, ki so pozneje pestile vodilne ljudi v gospodarstvu pripeljale na položaje direktorjev tako vrsto ljudi, ki za opravljanje odgovornih nalog niso dovolj sposobni, pridobljeno funkcijo pa bi radi na vsak način obdržali. Zdaj, ko jim je dana večja moč, hkrati pa v družbenih podjetjih nimajo nekakšnega upravnega odbora, ki bi njihovo delo po načelu zahodne ekonomije pošteno nadzoroval, lahko izkoristijo pooblastila tudi v formalno večji meri kot do sedaj. Priščipniti sindikalnega poverjenika, če je ta namreč na njihovem plačilnem seznamu in nima večjih pravic kot ostali delavci, bo otročeje lahko delo. Morda se bo sindikalno članarino v takih podjetjih splačalo povečati samo zato, da bi bil sindikalni poverjenik plačan iz sindikalne blagajne in neodvisen. Prav bi bilo pa seveda, da bi zakonodajca določala, da ima glavni sindikalist svojo pisarno, ki jo v brezplačno uporabo daje delodajalec, in seveda možnost nemotenega gibanja po podjetju.

BALAST

Medsebojno nezaupanje v zlorabi položaja na strani sindikata kot na strani delodajalca so spet bolj ali manj plod neurejenih odnosov glede družbene lastnine; slabe direktorje je v privatnih podjetjih lahko zamenjati in čeprav je bilo samoupravljanje z vsemi delavskimi sveti in samoupravnimi delavskimi kontrolami nepotreben balast, ki je bogu kradel čas, ljudem pa denar, je vsaj formalen nadzor, s tem pa tudi strah le obstajal. V sedanjem težkem položaju so se tresli stoli tudi tistim direktorjem, ki so v danem položaju delali po svojih najboljših močeh. Gospodarski položaj vsaj nekaj časa ne bo ugodnejši in ker se obenem tudi vprašanje družbene lastnine neke prepočasi, drugje pa preveč strpno rešuje, se medsebojno zaupanje še bolj krha.

Nekako v tem smislu so izzevnele tudi pripombe na šesti člen, kjer je predlagatelj omenjal javno veljavno strokovno izobrazbo. Še večje zlorabe, kot je zaposlovanje z dvomljivo izobrazbo, pa se lahko pojavijo pri zaposlovanju, kjer se delovna razmerja lahko sklepajo brez objave oziroma razpisa. Med desetimi takšnimi možnostmi je predvideno, da brez razpisa lahko na delo sprejmemo občana, ki vlaga svoj de-

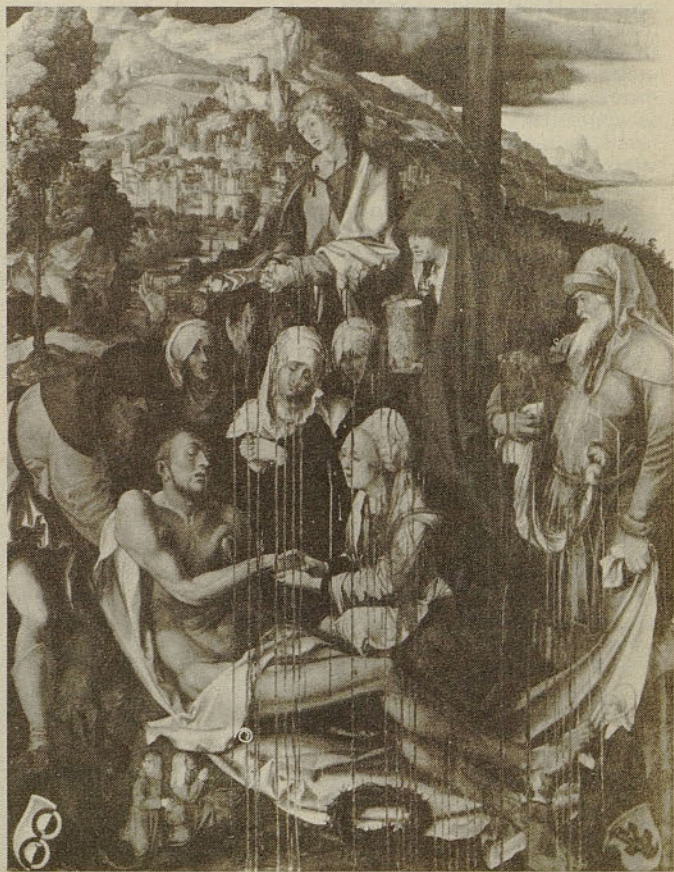
nar pri delodajalcu zaradi sklenitve delovnega razmerja. To je vsekakor, četudi nekoliko diši po nedavnem kupovanju delovnih mest v južnih delih države, omembe vredna novost, ki jo je že zaradi pravega odnosa do kapitala treba pozdraviti, vendar pa ima tudi svojo šibko plat. Nikjer ni namreč določeno, kolikšna naj bo minimalna vsota delavčevega vložka. Lahko se torej dogaja, da bo šef podjetja brez razpisa zaposloval svoje sorodnike in znance, če bodo ti vlagali volj po deset ali dvajset dinarov. Na predlog, da bi vloga, na primer, pomenila letno poprečno plačo so se nekateri zavzemali, da v zakonu ne smemo v naprej omejevati podjetij z normativnimi akti, kot je zakon. Podjetja naj si torej norme, kolikšne bodo vloge, ki jih bodo v takih primerih terjale od občanov, določijo sama.

DREVESA IN GOZD

Vendar pa povsod v podjetniško zrelost ne kaže povsem verjeti. Ko zakon govori o začasnem presežnem delu, mora podjetje delavcem, med drugim, pravzaprav že v prvem odstavku zagotavljati pravico do prekvalifikacije in dokvalifikacije za delo v organizaciji. « Določba je smisel-

na, če gledamo podjetniško; strugarja bomo pač prešolali v orodjarja, ker drugega rabimo, pravega pa ne. Le malce širše pogledano pa je lahko stvar brez smisla in za narodno gospodarstvo škodljiva. Vzemimo primer, da so v drugem podjetju, le dve ulici od nas, prav v tem času za nepotrebno ocenili delo orodjarja in sklenili delavca preusmeriti na poklic strugarja, ki ga potrebujejo. Bati se je torej prekvalifikacij, ki bi jih imeli na ravni podjetja, ne da bi se ozrli širše. Prekvalifikacije potrebujemo na ravni republike. Medtem ko je gledati samo v svoj lonec greh, pa je v drugih primerih lahko omejevanje v zakonu prav koristno. Gre za sedmi člen, ki določa, da delavec, ki je pri delodajalcu dobival posebna znanja, v tistem času — pa tudi dve leti po tistem, ko je po lastni volji odšel iz službe, ne sme ustanovljati podjetja ali začeti z obrtjo v enaki in podobni dejavnosti, če nima soglasja organizacije. Pri konkurentu se ne more zaposliti, pa tudi pogodb ne more sklepati z njim. Določilo je bilo tolikanj pomembno in za nas novo, da so nanj sprejeli številne pripombe že prej in ga, kot kaže, doobra obdelali.

Janez Tušek

Pred dvema letoma je bilo nekaj slik Albrechta Dürerja na razstavi v Münchnu poškodovanih z žvepleno kislino. Nastalo škodo uspešno odstranjujejo z lewattim — anionskim izmenjevalcem v prahu, ki ga proizvaja Bayer AG. S tem materialom odstranijo tudi ostale snovi in je tako ta problem restavriranja, ki bi ga bilo nemogoče rešiti na klasičen način, učinkovito rešen. Ionsko smolo nanesejo v obliki tekoče paste na zelo poškodovana mesta s kislino in po nekajurnem delovanju jo posesajo kot suh prah. Obdelava s tem materialom je tako odprla pot restavracijskemu delu na področju, ki je bilo doslej skoraj nerešljivo.

Vodenje disciplinskega postopka

Z zakonom o temeljnih pravicah iz delovnega razmerja (Ur. l. SFRJ, št. 60/89) se spreminja disciplinska odgovornost organov v družbenem podjetju. Novi zakon je sicer zadržal nekatere rešitve, ki jih je prinesla novela zakona o združenem delu, hkrati pa je uvedel nekatere novosti, na podlagi katerih naj bi se disciplinski postopek racionaliziral, zlasti pa naj bi postal bolj učinkovit. Disciplinski odgovornosti in disciplinski politiki, je po mnenju zakonodajalca treba posvetiti več pozornosti. Prav zaradi tega je večina te odgovornosti prenešana na poslovodne delavce, čeprav se je treba najbrž zavedati, da samo z disciplinskimi sankcijami ni možno pospeševati motivacije delavcev za boljše, kvalitetnejše in racionalnejše delo. Disciplinska oblast je del poslovodne funkcije in le za najtežje kršitve delovne obveznosti je še ostala disciplinska komisija za izrekanje disciplinskega ukrepa prenehanja delovnega razmerja na prvi stopnji.

Delavec, ki po svoji krivdi ne izpolnjuje delovnih obveznosti, krši delovno obveznost. Kršitve delovnih obveznosti določajo zakon (o temeljnih pravicah iz delovnega razmerja), splošni akt oziroma kolektivna pogodba (dokler kršitve delovne obveznosti, tako hujše kot lažje, še niso urejene z novim splošnim aktom oziroma s kolektivno pogodbo, se uporabljajo stare kršitve delovnih dolžnosti, določene s pravilnikom o odgovornosti za delovne obveznosti).

Za kršitev dolžnosti in delovnih obveznosti je delavcu v disciplinskem postopku mogoče izreči javni opomin, denarno kazen in prenehanje delovnega razmerja. Postopek o ugotavljanju odgovornosti za lažje kršitve delovne obveznosti vodi poslovodni organ kot disciplinski organ in pri tem izreče javni opomin in denarno kazen.

Postopek o ugotavljanju odgovornosti za hujše kršitve delovnih obveznosti, predvidene z zakonom ter stari pravilnikom o odgovornosti za delovne obveznosti (dokler se te kršitve ne uredijo s splošnim aktom oziroma kolektivno pogodbo), vodi disciplinska komisija in samo ona lahko izreče ukrep prenehanja delovnega razmerja.

Disciplinski postopek se začne na zahtevo organa upravljanja, organa samoupravne delavske kontrole, poslovodnega organa, delavca s posebnimi pooblastili in odgovornostmi, medtem ko pa da pobudo za začetek disciplinskega postopka lahko vsak delavec. V prvem primeru se disciplinski postopek obvezno začne, v drugem (pri pobudi) pa je poslovodnemu organu prepuščeno, ali bo disciplinski postopek začel ali ne.

Če poslovodni organ oziroma

delavec s posebnimi pooblastili in odgovornostmi, ki sta na kakršenkoli način izvedela za hujšo kršitev delovne obveznosti in za storilca, v 15 dneh ne uvedeta disciplinskega postopka, mora organ upravljanja začeti razrešitev poslovodnega organa ter delavca s posebnimi pooblastili in odgovornostmi.

Delavcu je potrebno obvezno poslati zahtevo za začetek disciplinskega postopka in vabilo za obravnavo pred disciplinskim organom. Omenjeno določilo navaja, da je tudi v primeru disciplinskega postopka pred poslovodnim organom potrebno izpeljati obravnavo tako kot pred disciplinsko komisijo. Postopek pred disciplinskim organom je javen, delavec pa mora biti pred disciplinskim organom zaslišan, razen če se brez upravičenega razloga vabilu ne odzove. Na disciplinski obravnavi je potrebno ugotoviti vsa dejstva in dokaze ter o zadevi meritarno odločiti.

Disciplinski organi (poslovodni organ) oziroma delavec, ki ga ta pooblasti, mora pred obravnavo ali na obravnavi ugotoviti vse okoliščine in dejstva v zvezi s kršitvijo delovne obveznosti.

Poslovodni organ kot disciplinski organ lahko pooblasti strokovnega delavca, da ta ugotovi vse okoliščine in dejstva ter priskrbi dokaze, potrebne za pravično in pravilno razsodbo. Če strokovnega delavca za ta dejanja ne pooblasti, jih mora opraviti sam.

Po opravljenem postopku in obravnavi razglasi disciplinski organ s svojo odločbo odgovornost delavca za kršitev delovne obveznosti ter mu izreče disciplinski ukrep. Če postopek ustavi, o tem pisno obvesti delavca in vložnika zahteve. O zaslišanju delavca in o izvedbi drugih dokazov v postopku tudi o obravnavi se piše zapisnik.

Če disciplinski organ ugotovi, da so v dejanju delavca elementi kaznivega dejanja gospodarskega prestopka ali prekrška, mora o tem obvestiti pristojni državni organ, da se začne ustrezeni postopek.

Zoper odločbo disciplinskega organa lahko delavec oziroma

vložnik zahteve vložita ugovor v 8 dneh na delavski svet podjetja. Če je ugovor vložil samo delavec, organ II. stopnje — delavski svet ne more izreči strožjega ukrepa od že izrečenega na I. stopnji.

Začetek disciplinskega postopka zastara po šestih mesecih od dneva, ko se je izvedelo za kršitev delovne obveznosti in za storilca, oziroma po enem letu od dneva, ko je bila kršitev storjena. Kadar ima kršitev delovne obveznosti elemente kaznivega dejanja, zastara začetek disciplinskega postopka po enem letu od dneva, ko se je izvedelo za kršitev delovne obveznosti in za storilca. Vodenje disciplinskega postopka zastara po enem letu od dneva, ko se je izvedelo za kršitev delovne obveznosti in za storilca, oziroma po 18 mesecih od dneva, ko je bila kršitev storjena. Izrečenega disciplinskega ukrepa ni mogoče izvršiti, če je minilo 60 dni od dneva pravnomočnosti odločbe, s katero je bil izrečen.

O izrečenih disciplinskih ukrepih se vodi evidenca. Če delavec v dveh letih od dneva pravnomočnosti odločbe, s katero sta mu bila izrečena javni opomin in denarna kazen, ne stori nove kršitve delovne obveznosti, se izrečeni ukrep izbršiše iz evidence.

V sklepnih misli je še potrebno poudariti, da sta tako disciplinska komisija in poslovodni organ kot disciplinska organa dolžna popolnoma in po resnici ugotoviti vsa dejstva, od katerih je odvisna odločitev o storilcu, kršitvi, stopnji storilčeve odgovornosti in okoliščine, v katerih je bila kršitev storjena. Le na tak način se lahko izreče ustrezen disciplinski ukrep kršilca delovnih obveznosti oziroma ustavi disciplinski postopek, če delavec kršitve ni storil ali če dejanje, ki ga je storil, ni opredeljeno kot kršitev delovne obveznosti, ali pa, če za storjeno kršitev ni odgovoren. Šele tedaj, ko je dejansko stanje popolnoma ugotovljeno, je možno delavcu izreči ustrezen ukrep ali pa postopek ustaviti.

Marko Brišnik

Hmeljarske novice

Kot kaže, bo stari Hmeljar kmalu dobil tudi brata: Hmeljarske novice. Hmeljarji so po mnenju članov Izvršilnega odbora za hmeljarstvo premalo obveščeni o stroki in hmeljarski politiki in zato jih je treba pravočasno in pravilno informirati. Prispevke za to bodo zagotavljali na Inštitu za hmeljarstvo, Kmetijska zadruga Savinjska dolina, Export-import in Poslovna skupnost za hmeljarstvo Slovenije. Predvidevajo naklado 800 izvodov, po temeljnih zadružnih enotah Kmetijske zadruge Savinjska dolina pa že pripravljajo sezname hmeljarjev, ki bi ta časopis, po vzoru nemških hmeljajrev, prejimali. Savinjski Hopfen-Rundschau za spremembo ne bo zastonj in ga bo tisti, ki ga bo želel prejemati, tudi plačal.

POSLOVNI SISTEM
HMEZAD ŽALEC

OBVESTILO

Vse delavce Poslovnega sistema HMEZAD ŽALEC, posebej pa vse tiste, ki si nameravate sami rešiti stanovanjsko problematiko z graditvijo stanovanjske hiše, prenavo ali vzdrževalnimi deli starejšega stanovanja ali stanovanjske hiše obveščamo, da nameravamo v okviru PS HMEZAD ŽALEC organizirati ustanovitve

STANOVANJSKE ZADRUGE,

v okviru katere bo možno:

1. združevati sredstva za graditev, nakup in prenavo stanovanj in stanovanjskih hiš ter za gospodarjenje s stanovanji in stanovanjskimi hišami v lasti članov zadruge;
2. organizirati različne oblike stanovanjske varčevanja in pridobivanja kreditov za zadrugo oziroma za člane zadruge;
3. organiziranje graditve stanovanj in stanovanjskih hiš;
4. pridobivanje stavbnih zemljišč, potrebnih za graditev stanovanj in stanovanjskih hiš;
5. organiziranje vzdrževanja in prenavo stanovanj in stanovanjskih hiš;
6. organizacija gradnje spremljajočih objektov v stanovanjskih naseljih, ki se gradijo v okviru zadruge;
7. opravljanje investitorskih del, nadzorstvo pri gradnji, prenovi stanovanj in stanovanjskih hiš za svoje člane;
8. organizacija nakupa gradbenega in drugega materiala ter stavbnih elementov, ki so potrebni za graditev, prenavo ali vzdrževanje stanovanj in stanovanjskih hiš svojih članov.

Vse zainteresirane, ki se boste odločili ali že rešujete svoj stanovanjski problem na katerikoli omenjeni način sami, vabimo, da se vključite v skupno akcijo oziroma da postanete soustanovitelj STANOVANJSKE ZADRUGE PS HMEZAD ŽALEC.

Vse nadaljnje informacije lahko dobite pri tovarišu Antonu Ajdiču pri PS HMEZAD ŽALEC, Žalskega tabora 1, Žalec, telefon: 714-141.

Anton Ajdič

100 najlepših hiš na slovenskem

V knjigi Ivana Sedeja *Sto najlepših hiš na Slovenskem* sta predstavljeni tudi domačiji iz Savinjske doline. To sta domačiji pri Tomažu in pri Grajski, prva v Ločici, druga v Stopniku nad Vranskim.

Domačija pri Tomažu leži v grapi ob cesti Vransko—Trojane. Je zapuščen nadstropna lesena hiša in je najbrž zadnji tak primer na Slovenskem. Zasnova stanovanjske hiše, ki pod eno streho združuje vse, kar sodi k manjši domačiji (stanovanjski prostori, hlev, prostor za spravilo sena, shramba itd.), najbrž izvira iz časov pred 18. stoletjem, ko so postavili večji del pritličja. Že v tistem času sta bili veža in črna kuhinja zidani, lesena pa je bila le izba. V prvi polovici 19. stoletja so na to zasnovi postavili še leseno nadstropje, ki ponavlja še talno zasnovi pritličja.

Ivan Sedej poudarja, da gre tu za redkost, ki bi jo morali ohraniti tudi zaradi izjemne lege ob cesti. Priča o stanovanjski kulturi v prejšnjem stoletju pa tudi o vrsti obrti in o likovnem obzorju, ki se kaže v oblikovanju skromnih detajlov.

Domačija pri Grajski v Stopniku nad Vranskim je značilna po tem, da je tu preprosta kmečka domačija naslonjena kar na grajski stolp. Tu je bil grad Hackenberg. Graščaki so najbrž sredi 18.

stoletja zapustili grad in se preselili v graščino na podnožju gradu. Danes ima graščina razdrapano streho, z zabitimi in razsutimi okni in odpadajočim ometom — dokument in simbol časa, ki ne ve, kaj bi počel s svojo dediščino. Nekdanji grad je kmalu prešel v kmečke roke. Za bivanje je bil že v začetku prejšnjega stoletja primeren komajda en stolp. Na razvaline obzidja in dela nekdanjega palacija pa so postavili skedenj in kmečko hišo. Pritlična kmečka hiša je naslonjena na ohranjeni stolp, ki ima še danes nekaj stanovanjskih in gospodarskih funkcij.

Tako imamo skupaj grajski stolp, razvaline, kmečko hišo, skedenj, hlev ter kozolec. To idilično zmešnjavo pa poudarja še odličen kozolec — toplar, ki so ga postavili leta 1913 pod nekdanjim vhodom v grad. Tako imamo nenavaden spomenik fevdalnega in ljudskega stavbarstva na enem kraju, zanimivost in lepota ambienta pa izvirata prav iz neložne in nemočne povezave, divjega zakona med monumentalnim renesančnim gradom in kmetijo iz poznega 18. stoletja. Ironija je tudi v tem, da so domačini znali ohraniti stolp, ki ga občasno prekrivajo in obnavljajo, vsi skupaj pa nismo znali ohraniti graščine pod gradom.

Franci Ježovnik

Tradicionalna smučarska tekma Agrine

Vsem, ki niso verjeli, da je na Golteh lahko sneg, je lahko žal, da se niso udeležili smučarske tekme na Golteh. Bilo je pravo tekmovalno vzdušje — serviserji so ob siju sonca mazali in brusili smuči, tekmovalci so nervozno gledali progo in smučino, ki je obetala težaško tekmo za preležane kosti in pravočasno zaustavitev po cilju, da ne bi pristali med trobenticami. Organizaciji in postaviteljem proge gre zahvala, da je tekma potekala fer in brez zastojev, nervozo in tresenje kolen pa je vsak tekmovalec premagoval po svoje. Rezultati so bili naslednji:

V ekipi žensk nad 30 let je zmagala Breda Zalokar pred Nušo Turk, Marjano Strupch, Marijo Kroflič, Igico Slemenjak in Tano Janič; pri mlajših od trideset let pa je bila prva Nevenka Oblak pred Romano Lilija, Slavico Kristan, Jano Gorjup, Metko Strašek in Lepo Jankovič.

Moški so tekmovali v štirih starostnih skupinah, v ekipi nad 45 let je bil najboljši Peter Janič,

drugi pa Niko Zagoričnik; v ekipi od 35 do 45 let pa je bil prvi Jože Hlade pred Ljubom Gosakom, Alojzjem Jagrom, Edijem Krajnikom, Dušanom Bankom, Zdravkom Zagožnom, Martinom Koržetom in Andrejem Fonda. Pri smučarjih od 27 do 35 let je zmagal Janez Jager, naslednja mesta pa so si priborili Miran Presečnik, Pavel Huš, Franc Presekar, Dušan Puntar, Darko Gmajnič, Franci Vouk, Pavel Grabner, Marko Kugleg in Iztok Seme.

V skupini najmlajših do 27 let je bil prvi Tomaž Lilija, drugi Marko Samec pred Vojkom Golavškom, Romanom Potekom, Damjanom Piršem, Dušanom Ekselenskim in Andrejem Kramerjem.

Najbolj so se izkazali tekmovalci Veleprodaje, ki so po predhodnih višinskih pripravah osvojili pet pokalov od šestih in tudi skupnega prehodnega. Skupno so dobili 20 točk, drugouvrščeni SIT 10, Mega 9, Maloprodaja 8 in skupne službe 3 točke.

Edi Krajnik

Strokovni izpiti

V februarju in marcu so opravili strokovne izpite: Mojca Ograjšek, ekonomski tehnik, Grames; Tomaž Zakonjšek, ekonomist, Agrina; Gerlinda Marko, natakar, Zvezdana Klančnik, kuharica, oba Golding; Boštjan Cverle, lesar, Duri; Sonja Krt, upravni tehnik, Grames; Borka Pogorelčnik, mlekarski tehnik, Celeia; Damjana Vovk, ekonomski tehnik, Andreja Babič, ekonomski tehnik, Andreja Lakner, ekonomski tehnik, vse Agrina; Darko Maloprav, avtoklepar, Darko Došler, električar, oba Grames; in Bruno Rednak, Export-import.

Niko Veber

Lepo navado — praznovanje dneva žena — so letos v številnih podjetjih kar opustili. Politiki so se spustili v razprave o splavu, drugi spet, da bi bilo bolje ta praznik v marcu za nekaj dni premakniti. Ženske podpirajo kar tri vogale pri hiši in zato bi kazalo praznik obdržati, ne glede na dan, in jim pokloniti šopek in ščepec priznanja. Tele posnetke smo naredili v Šempetru in na Sadjarstvu Mirošan, kjer se modnim muham pač ne dajo in so praznovali, kot se spodobi. Ženam šempetrskega TZO so zapeli in zaigrali še najmlajši iz tamkajšnjega vrtca, z naslovno temo Kaj je lepo.

Po doslej znanih podatkih bo letos v Savinjski dolini okoli trideset hmeljarjev samo škropilo hmelj. Prepričani so namreč, da je sedanja cena škropljenja, ki ga opravlja zadruga, previsoka. Večina teh je nabavila uvožene rabljene škroplilnice, redki so kupili nove. Med temi je tudi Vinko Drča, ki si je omislil škroplilnico domače proizvodnje, izdeluje pa jo Zupan v Mariboru. To ime je med sadjarji že dolgo znano, saj je bil med prvimi, ki so izdelali pršilnike za ravna in nagnjena zemljišča. Le-ti ustrezajo najstrožjim mednarodnim normam, namenjeni so normalnemu in koncentriranemu pršenju, pri pravilni uporabi je možno prihraniti polovico stroškov za zaščito. Na sliki: Kako delujejo pršilniki tega proizvajalca, so si ogledali številni hmeljarji in strokovnjaki na demonstraciji v Grajski vasi.

V celjskem zborniku

Agrarna reforma

Zadnje dni preteklega leta je izšel Celjski zbornik, ki nam tako kot vse prejšnje številke, odkriva marsikaj iz naše preteklosti. V kratkem sestavku je nemogoče naštet in predstaviti vso vsebino.

Prav pa je, da se ustavimo pri sestavku Milka Mikole Izvajanje agrarne reforme v celjskem okrožju. Pisec uvodoma predstavlja zakon o agrarni reformi in kolonizaciji in nekatere druge predpise o agrarni reformi. Zakon je bil za Slovenijo sprejet 17. 12. 1945. leta. V njem je podrobno opredeljeno, katera zemlja se razlasti. Med drugim se je razlastil presežek kmečkih posestev na 20 in 35 hektarji obdelovalne zemlje in nad 10 do 25 hektarjev gozda, tako da skupna površina ne sme presegati 45 hektarjev. Leta 1953 pa smo sprejeli zakonsko določilo, da kmečka posest ne sme presegati 10 hektarjev. Z odvzeto zemljo se je formaliziral zemljiški sklad, kateremu se je priključila zaplenjena zemlja.

V celjskem okrožju so se priprave za izvedbo agrarne reforme začele v drugi polovici decembra 1945, na predlog okrožnega komiteja KPS je republiško ministrstvo za kmetijstvo in gozdarstvo imenovalo okrožne in okrajne komisije za agrarno reformo.

Okrožna komisija za agrarno reformo Celje: predsednik Ljudevit Potočnik iz Brestanice, namestnik Miha Berčič, mizar iz Sostrega, sekretar Martin Kocijan, delavec iz Loke pri Zidanem mostu, pomočnik Ivan Grizolt, delavec iz Maribora. Okrajna komisija za agrarno reformo Celje mesto: predsednik Franc Žgank, ključavničar iz Prebolda, namestnik Vladimir Močnik, namestnik

iz Grahovega, sekretar Franc Tilinger, trgovski pomočnik, pomočnik Alojz Vočanjšek, krojač iz Brežic; pomočnik II: Slavko Velikonja iz Celja. Okrajna komisija za agrarno reformo Celje okolica: predsednik Konrad Kolšek iz Leteš; namestnik Slavko Černelič iz Čurnovca pri Brežicah; sekretar Niko Pikel iz Borde pri Vranskem; pomočnik I: Fani Zapušek iz Kalobja pri Celju; pomočnik II: Jernej Lapornik iz Loža pri Rimskih Toplicah.

Z delom so pričeli prvega januarja 1946, v januarju so po vseh krajih celjskega okrožja imenovali odbore agrarnih interesentov, ki so na svojih sejah razpravljali o vseh vprašanih v zvezi z izvajanjem agrarne reforme na njihovem območju in dajali mnenja o tem, kateri agrarni interesenti so dejansko upravičeni do zemlje in zemljiškega sklada in kateri ne. Vprašanja v zvezi z agrarno reformo so se obravnavala tudi na množičnih sestankih agrarnih interesentov. V okraju Celje okolica je bilo ustanovljenih 55 odborov. Člani komisije so najprej v pisarni pregledali vse prošnje agrarnih interesentov, izločili neupravičene in naredili vrstni red upravičencev glede na njihove zasluge. Nato so sklicali sestanek interesentov, ki je bil dan pred delitvijo. Nato so se določili posestniki, ki jim bo odvzeta zemlja, določila se je agrarna masa in pristopi k rešitvi prošenj, po vrstnem redu, ki je bil poprej določen v pisarni. Sledila je delitev na terenu.

Akcija je bila zaključena šele aprila 1946, zadnji rok je bil marec 1946. Spremljalo pa jo je javno tožilstvo za celjsko okrožje, ki je med drugim ugotovilo, da je do največjih težav in nepravilno-

sti prišlo v Savinjski dolini v Šempetru in na Vranskem. V prispevku v Celjskem zborniku so navedene težave, ki so spremljale izvajanje zakona, vendar okrožna komisija 27. 11. 1946 navaja, da je v splošnem izvajanje agrarne reforme v celjskem okrožju doseglo svoj cilj.

Navajajo pa tudi, da je bilo 2883 prijavljenih agrarnih interesentov, od tega 2162 upravičenih, zemljo pa je dobilo 1361 interesentov. V tem okraju je bilo 135 prijavljenih kolonistov, naseljenih pa 97. Razlaščene zemlje je bilo 8532 hektarjev, od tega 2058 obdelovalne. Agrarni interesenti so dobili 1313 hektarjev zemlje, od tega 1128 obdelovalne. Sedemindvetdeset kolonistov je prejelo 316 hektarjev zemlje, samo v okraju Celje-okolica pa so bile ustanovljene tri kmetijske delovne zadruge, ki so prejele 246 hektarjev zemlje. Od skupne razlaščene zemlje 8532 hektarjev so bili veleposestvom odvzeti 1104 hektarji, bankam, podjetjem 202, cerkvi in samostanom 447, 86 nekmetom 1001 in 17 kmetom 185 hektarjev. Okoli 5025 hektarjev zemlje je bilo zaplenjene. Če pogledamo namen izločitve zemlje, vidimo, da je bilo med drugim izločeno za državna kmetijska posestva 140 hektarjev zemlje.

V celem celjskem okrožju so bile, kot rečeno, ustanovljene samo tri kmetijske obdelovalne zadruge, od tega ena v Vrbi in druga v Arji vasi. Takšna politika je pripeljala do stanja, da je danes v Sloveniji poprečna kmetijska posest 5,5 hektarjev, velikost obdelovalne zemlje v poprečju 2,5 hektarjev, poprečna velikost parcele 36,8 hektarjev, da kmečka posest obsega v poprečju 6,9 kosov in da ima več kot polovico kmečkih gospodinjstev manj kot 3 hektarje zemlje.

Franci Ježovnik

Bonton o lepem vedenju

Gospod, gospa, gospodična, tovariš, tovarišica — ali problemi s tituliranjem na pragu vstopa v Evropo.

V zahodnem razvitem svetu, ki naj bi se mu z vso histrozijo približali tudi mi, so »tozadevni« nazivi že dolgo znani in uveljavljeni. Naša demokratična družba pa se je kot strela z jasnega znašla pred problemom. Ob poplavi vse večjega števila strank, društev, zvez in ne vem še, kako se jim reče, se ukinja 45-letni naziv TOVARIŠ in TOVARIŠICA.

Pardon. Naziv bo še vedno veljal med člani ZKS oziroma Stranke demokratične prenove. Pa smo tam. Do zdaj se naši gospodarski strokovnjaki, ki so odhajali v tujino, niso znali obnašati glede tituliranja, saj so v tujini ogovarjali križem kražem samo z gospod ali gospa, ko je vsemu ostalemu poslovnemu svetu bilo jasno, da na primer Nemci bolehajo za tem, da h gospodu pritakneš še vse silno zveneče strokovne nazive od diplomirani inženir, magister, doktor itd. V tujini imajo za to posebne strokovnjake, ki proučujejo samo takšne malenkosti, ki pa včasih za sklenitev pogodbe več pomenijo kot vsi ostali argumenti.

Sedaj smo pravzaprav v situaciji, ko se pri nas ne bo znal obnašati v zvezi s tituliranjem nihče. Nazivanje bo, vsaj pri ljudeh, s katerimi nisi na TI, precej zapleteno.

FW

Nujna je koncentracija določenih funkcij

Čeprav je precejšen del gospodarstva zaposlen za reorganizacijo, ne smemo pozabiti na vsebinski smoter teh procesov. Nova organiziranost, kakršnakoli že bo, mora zagotoviti optimalne okvire za ustvarjanje kvalitetnejšega tržnega gospodarstva. Zaostanek za razvitim gospodarstvom je vsak dan večji, pri tem pa nam kaj dosti ne koristijo vsakodnevna nesoglasja, če niso podprta z uresničljivimi programi.

Kajti bodočnost se odvija tukaj in sedaj in nihče drug nam je ne bo ustvaril. Ni naključje, da so prav veliki gospodarski sistemi z vso hipotezo preteklosti poglavna tarča mnogih napadov. Ob tem ko smo pripravljeni rušiti vse, kar je bilo doseženo, ne počnemo nič drugega kot ponavljamo stare napake. So pa potrebne večje spremembe, kot smo jih pripravljeni poznati. Toda ali imamo toliko modrosti in volje, da bomo to, kar sedaj načrtujemo, izpeljali tako, kot je treba? Ob tem bi želeli opozoriti na nekaj nujnih spoznanj, ki so v razvitih gospodarstvih doživela svojo potrditev.

Okolje, v katerem živimo, se nenehno spreminja. V tem si moramo zagotoviti vlogo tistih, ki spreminjajo, ne pa mesto opazovalcev. Trg priznava samo najboljše in izgublja svoje regionalne in državne meje. Dobiček je osnovno merilo uspešnosti, pri čemer postaja zdravo okolje v najširšem smislu neločljiv del gospodarjenja. Tudi kadri, še posebno znanje postaja blago.

Ob tem, ko smo na eni strani priča izjemnim procesom podjetništva na ravni majhnih enot, pa ne smemo pozabiti na nujnost

koncentracije določenih funkcij, med te prav gotovo sodijo trženje, razvoj in finance, saj so vsa ta področja neučinkovita, če so razdrobljena in nepovezana. To je se je v razvitem svetu že zdavnaj potrdilo. Na primer, deset največjih bank na svetu je japonskih, v posameznih razvitih državah prispevajo državne blagajne več kot polovico sredstev za razvojne programe, delež investicij za trženje in razvoj raste že celo desetletje in navsezadnje je velika večina izdelkov rezultat razvoja tehnoloških dosežkov zadnjega desetletja.

Zato morajo naše razvojne usmeritve temeljiti na novih spoznanjih, ki temeljijo na znanju. Zavedamo se, da te preobrazbe ne bo mogoče doseči čez noč, zato vidimo nekaj področij, ki jih bo potrebno čimprej realizirati:

1. Vzpostavitev kriterijev in meril za vse vrste poslovnih odločitev, v ta sklop stejemo tudi investicijske odločitve.

2. Vzpostavitev sistema, ki bo zagotavljal zbiranje idej in ki jim bo utiral pot na tržišče po predhodni ekonomsko-tehnološki in ekološki verifikaciji.

3. Vzpostavitev sistema pridobivanja znanja na vseh področjih, še posebej na strateško pomembnih, kot so trženje, projektno vodenje, finance.

Na teh osnovah bo mogoče pristopiti k nalogam, ki se nanašajo na:

- primarno kmetijsko proizvodnjo,
- iskanje novih tržišč, proizvodov, programov in povezav,
- ustvarjanje zdravih jeder
- nosilcev razvoja in ne nazadnje ustanavljanje novih podjetij.

T. P.

Obnova dvorca v Novem Celju

V Agrini bodo letos nadaljevali z obnovo novoceljskega dvorca. Načrtujejo nadaljevanje restavratorskih del v grajski kapeli in v viteški dvorani. Poleg tega se bodo lotili obnove tlakov, pozidave sanitarij, napeljali inštalacije, sanirali temelje, obnovili in zamenjali vrata in okna. Z zidarskimi deli so v dvorcu začeli že lani, ko so porušili neustrezne pozidave, izkopalni tlake in odstranili material. Pomembno delo pa so končali tudi v parku. Program obnove dvorca so predstavili številnim institucijam in podjetjem. Agrina sama namreč ne bo mogla v celoti financirati obnove in pri tem računajo na izdatnejšo pomoč. Računajo, da bo obnova končana do leta 1993, ko naj bi bil hmeljarski kongres v Novem Celju. Za obnovo so v Agrini namenili nad 12 milijard dinarjev, del tega denarja pa so prispevale zainteresirane organizacije.

OBČINSKA MATIČNA KNJIŽNICA Žalec

Najbolj brane knjige v mesecu februarju:

1. LELJAK, R.: Teharske žive rane
2. BRAUTIGAN, R.: Lovljenje postrvi v Ameriki
3. STOPPARD, M.: Čas dekleštva
4. HOUVINEN, V.: Striček Josip
5. MULISCH, H.: Atentat

Priporočamo:

1. MENART, J.: Srednjeveške pridige in balade
2. KONDROTAS, S. T.: Kačji pogled
3. GAUP, A.: Za bobnom
4. GENET, J.: Dnevnik lopova
5. ZELENJAVNE JEDI

Po svetu

Coventry mesto brez alkohola

V Coventryju so kot prvem mestu v Veliki Britaniji od novembra 1988 uvedli prepoved javnega uživanja alkohola na cestah, trgih in parkih. Mestni očetje pričakujejo od tega bistveno znižanje števila kriminalnih dejanj. V obrazložitvi tega odloka se kaže, da okrog 80 odstotkov vseh kriminalnih primerov nastane zaradi prekomernega uživanja alkohola. Ministrstvo za notranje zadeve v Londonu je dobilo že stotino komunalnih zahtevkov za uvedbo podobnih prepovedi. Sam Coventry se pri svojem poskusu, ki je za sedaj omejen na dve leti, opira na podobne izkušnje vrste mest v ZDA.

Delovanje kave pri stresu

Uživanje kave in stres dopolnjujeta v svojem dražčem delovanju na krvni obtok. To je odkril poskus, ki ga je ameriška znanstvenica Gwendolyn Pincomb, Oklahoma, skupaj s svojimi sodelavci izvedla na 24 zdravih moških nekadilcih. Polovica udeležencev poskusa je dobila pred stresno situacijo, povzročeno s testom, količino kofeina, ki ustreza vsebini dveh skodelic kave, druga polovica pa je dobila placebo. Že zaradi samega testa je narasel krvni pritisk vseh vprašanih. Zaradi kombinacije stresa in kofeina je dosegel krvni pritisk pri nekaterih celo bolezensko povišane vrednosti. Pri poskusnih osebah s kofeinom je prišlo še do povečane potrebe srca po kisiku. Zato raziskovalci menijo, da pri osebah z boleznimi srca in ožilja ali infarktom hkratno delovanje kave in stresa lahko privede do komplikacij.

Drobiž

Stanovanjska zadruga hiša

V kmetijski zadrugi Slovenska Bistrica so ustanovili stanovanjsko zadrugo Hiša. Ustanovitev le-te je podprla tudi tamkajšnja občina, saj takšne zadruge še nimajo. Vsa administrativno-tehnična opravila bodo v zadrugi opravili z enakim številom zaposlenih, članski delež pa je ob ustanovitvi znašal 100 konvertibilnih dinarjev. Delno so se v zadrugi odločili za ta korak, ker ob reorganizaciji pričakujejo presežke delavcev. Za svoje storitve bodo obračunavali štiriodstotno maržo.

Podaljšan status izvozne klavnice

V začetku marca se je v Celjskih mesninah mudila komisija EGS, ki je preverila primernost njihove klavnice za podaljšanje statusa izvozne klavnice. Le-tega so v tem podjetju pridobili pred petimi leti, ko so temeljito obnovili klavnico. Po pripravah sodeč pa bodo status tudi obdržali.

Pisani vrtiljak

Slišiš?

Ne vabi me med rjuhe
Nimaš vetra in zvezd
Nimaš morskih valov in nevarnih
čeri

Nimaš belih snežink
Nimaš skrivnostnih gozdnih poti
Nimaš deževnih kapljic v laseh
Ko boš imel pesem v dlaneh
me nežno objemi
nikomur na očeh.

GITA

Počitnice

Moje lanske počitnice so bile čudovite. Trajale so cel dan. Že drugi dan je namreč moja sestra (mlajša) ostala doma. Začele so se borbe za spanec. Kot vsak pošten osnovnošolec sem gledala televizijo vsaj do polnoči. Jasno, da sem naslednji dan želela spati vsaj do opoldne!

Toda moja draga sestra je bila budna že ob sedmih. Tako sva se že navsezgodaj obkladali z ljubkovalnimi imeni in vsi sosedje so mislili, da nameravamo ustvariti živalski vrt. Na srečo je to trajalo le do srede julija, ko sem odšla v planinski tabor. Že drugi dan so izbranci ugotovili, da je z vrha skakalnice lep razgled in da se da na vrhu igrati celo remi. Tretji dan smo obiskali ovce na Slemenu.

Četrty dan smo se orientirali in streljali z zračno puško. Na žalost nisem zadela nikogar, niti tarče. Naslednji dan smo odšli nekateri na Jalovec, nekateri na Katovo sedlo. Nazaj sem prišla tako žejna, da mi je jezik, kljub temu, da sem si ga ovijala okrog vratu, visel do tal. Nekateri planinci pa so po obisku igrali še odbojko. Blagor jim! Nato je sledil dan počitka. Predzadnji dan so nas obiskali zlati starši. Zlati predvsem zato, ker po njihovem odhodu ni manjkalo slaščic. Predragi starši so odšli na Sleme obiskat ovce, ki jih pri našem obisku še ni bilo v čredi. Iz tabora smo opazovali rdeče pike, ki so na vrhu skakale kot bi osvojile Mont Everest. Naslednji dan smo se odpravili domov. Bila sem željna, da cel teden nisem mogla napojiti svojih celic. Sedmega avgusta pa sem (seveda z družbo) odkrivalsala na Triglav. Prvi dan sem se težko premagala, da nisem spuščala neprimeren izrazov zaradi odločitve, da grem zraven. Drugi dan me je osvojil vrh Triglava, kjer je zaradi moje sreče skoraj nastala poplava. Tretji dan sem po dolini Sedmerih jezer skoraj plesala domov, ker je bil nahrbtnik celo kilo lažji, saj sem pojedla že vso hrano. Čez en teden pa smo se začeli kuhati v dežju, ko smo šli na morje. Tam je bilo super in sploh in oh... Kdor je bil na morju, ve, kako je bilo, ostalim pa nočem »lušte delat«.

Ko smo šli proti domu, smo se ustavili v Lipici. Ali veste, da dobi žrebec prvo ime po očetu, drugo po materi (kar je zelo krivično)? Da lipičanska žrebca nimajo bele dlake, ampak črno? Sele z leti se pobelijo.

Katja Semprimožnik,
Petrovč

Poseg v naravo se maščuje

Kako zelena je moja dolina, prepeva lepa pesem, jaz pa se sprašujem, kako dolgo bo še takšna. Zadnje čase se pri nas vse bolj budi ekološka oševčenost. Ljudje ob raznih ekoloških katastrofah spoznavajo, da še pre malo vedo in se vsak še tako majhen poseg v naravo maščuje. Dolga leta smo bili prepuščeni stihijskim gradnjam tovarn brez filtrov in čistilnih naprav, ker so gospodarstveniki videli samo profit. Sedaj so isti ljudje ugotovili, da bo zaradi posledic onesnaževanja treba porabiti veliko več denarja, kot so s temi tovarnami zaslužili. Večkrat me takšni spominjajo na ameriškega generala, ki je ukazal s trupom škropliti vietnamsko džunglo. Njegov sin je bil pilot v tej akciji in je zaradi strupa zbolel. Kdo ve, če bi isti general podpisal ukaz o zastrupljanju džungle, če bi to vedel vnaprej.

Kmetijstvo danes ne pozna več naravnega kmetovanja. Pridelki so škropljeni proti vsem vrstam škodljivcev, da se človek včasih že vpraša, če bomo morda v prihodnosti gojili kar v posodah napolnjenimi z vsemi temi strupi, da bo laže. Vem, kaj bo ob tem dejal strokovnjak, ko bo to bral. Toda slej ko prej bomo morali spoznati, da je pridelek, ki ni tako lep na oko, veliko bolj zdrav, ker ni škropljen. Počasi pa bodo spoznali tudi pri nas, da so naši dedje imeli takšne vrste rastlin, ki so zrastle tudi brez škropljenja.

In še nekaj v premislek vsem bodočim vodilnim možem in strankam, ki so sedaj v tej naši zeleni dolini: noben strankarskih program ne bo uspel, če ga bodo razlagali s plinskimi maskami na obrazih...

Peter Gomišček, Griže

Gospod na obisku

Seveda, Gospod!
Razumem, Gospod,
da več se ne spleča.
Je že bolje,
da na mizi se sveti vam krača.
Seveda Gospod!
Razumem Gospod,
da tiste knjige res niste imeli,
da ste po nedolžnem v arestu
sedeli...

Seveda, Gospod!
Razumem, Gospod,
da Oče naš znate moliti,
kaj zato Gospod,
če so prti z nedeljskim vinom
politi.
Je že bolje,
da so Bogovi spet v kotih pribiti.
Seveda Gospod!
Razumem Gospod,
da svet poln je naših zmot.
Pa ne Gospod,
da bo že treba oditi?
Na mizi klobase, potica.
Nasmeh
in v žepu predpasnika
skrrije svoje roke kmetica. GITA

Tile računalniki so sedaj že razdeljeni po pisarnah Export-importa. Za začetek so jih namestili v veliko sobo, kjer so imeli zaposleni tečaje za računalniško usposabljanje. Svinčnike in kalkulatorje bodo kmalu popravili, vsaj tisti, ki so vztrajali, so se naučili uporabe.

Foto utrip

V drugi polovici marca so v bivšem gostišču Hmeljar v Žalcu odprli prenovljeno slaščičarno. Peko drobnega peciva, tort in ostalih slaščic bodo imeli odslej le v tem lokalu, ki bo imel tudi ustrezne prodajne prostore. Pecivo bodo razvažali po vseh enotah Goldinga, saj je po njem veliko povpraševanje. V novi slaščičarni je možno naročiti torte vseh vrst.

Prva spomladanska dela v hmeljiščih so se začela že marca. Na sliki je Janko Turnšek iz Braslovč pri odoravanju hmelja.

Proti ukinjanju internih Bank

Na predlog združenja jugoslovan-skih bank naj bi skupščina po hitrem postopku sprejela zakon o ukinitvi internih bank, ki jih je zakon o bankah že ukinil in so se reorganizirale po zakonu o podjetjih kot skupne finančne organizacije. Bankirji trdijo, da so le-te v ugodnejšem, oziroma privilegiranim položaju v primerjavi z ostalimi poslovnimi bankami, saj zanje ne veljajo pravila monetarne politike, ki jo izvaja Narodna banka Jugoslavije. Skupne finančne organizacije so prevzela posle, ki so jih prej opravljale interne banke, ki pa jih je zakon o bankah ukinil. Pri ukinitvi gre za usklajevanje obeh zakonov in zato ni razloga, da bi le-te še naprej obstajale, je zapisano v predlogu.

Slovenski predstavniki internih bank, med katerimi je tudi Hmezadova, so ob tem predlogu protestirali. Na skupnem sestanku na Gospodarski zbornici so dobili podporo in naši delegati naj bi v zvezni skupščini glasovali proti ukinjanju internih bank. O tem so govorili tudi na zboru Ljubljanske banke delniške družbe, kjer so se prav tako zedinili za glasovanje proti. Zakon o ukinjanju internih bank je zopet eden od mnogih primerov nasilnega poseganja v gospodarstvo, saj so potrdile svoj obstoj z zagotavljanjem likvidnosti in navsezadnje so bivši sodni ostali skupaj ravno zaradi močnih finančnih funkcij. Dejstvo je, da bi imelo brez njih še večje število podjetij blokirane žiro račune, saj je pomanjkanje denarja vse večje. To predlagatelj očitno ne zanima.

BOLJŠI ČASI ZA HMEJARJE?

Hmeljarstvo ima možnosti za selektivno kreditiranje proizvodnje, je

menil predsednik republiškega komiteja za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Milan Knežević, na sestanku, ki sta ga v drugi polovici marca sklical Izvršni odbor poslovne skupnosti za hmeljarstvo in podružnica Kmečke zveze Zalec. Opozorili so ga, da si hmeljarji že nekaj let prizadevajo za ugodnejše kreditiranje proizvodnje toda njihova prizadevanja so bila zaman, ker je bila republika Slovenija odločno proti temu. Toda lahko bi dobili druge ugodnosti, ki pa jih niso zahtevali. Hmeljarjem se torej obeta boljše časi in kot je obljubil Milan Knežević so še možnosti za regresiranje hmeljskih sadik in žičnic. Del denarja za te namene bodo v republiki namenili iz sklada za urejanje kmetijskih zemljišč.

UGODNE ODKUPNE CENE SO V CELJSKIH MESNINAH

V Celjskih mesninah so ostale odkupne cene živine nespremenjene, medtem ko so jih ostale klavnice znižale za dinar. Kmetom odštejejo za kilogram mladopitanega goveda v ekstra klasi 33,20 dinarjev, prva klasa velja 31,50 dinarjev, druga klasa pa 26,60 dinarjev. Kot so pojasnili v prodajni službi, o pocenitvi in zniževanju odkupnih cen ne razmišljajo, saj so cene realne. V tem trenutku je precejnjeno le prašičje meso, saj so cene od januarja do februarja poskočile za polovico. Plačilni roki, pravijo v Mesninah, niso daljši od petnajst dni.

Oglas

Prodaj obiralni stroj ALAYS št. 3 in hmeljsko sušilnico (16 m²) z vzmetalno napravo in pečjo. Telefon: 721-385, Ivan Šporn, Parižlje 20.

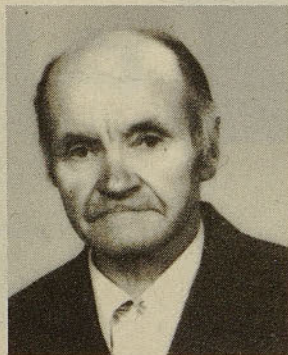
Modrosti

- Če načrtuješ za eno leto, sadi riž.
- Če načrtuješ za deset let, sadi drevesa.
- Če načrtuješ za vse življenje, vzgajaj človeka.

V spomin Francu Lešniku

Pred dnevi smo se poslovili od Franca Lešnika. Rodil se je pred 78. leti v Kalah. Ker domača kmetija ni dajala dovolj kruha za vse v družini, se je Franc pred vojno zaposlil v dolini. Tudi njega je vojna vihra potegnila med svoja koleša in konec vojne je dočkal v zaporu. Narahljanega zdravja je prevzel domači grunt in si ustvaril družino. Vse življenje je predano služil zemlji in z delavnostjo svojim otrokom zagotovil boljši kos kruha. Poznali smo ga kot skromnega, tihega in delovnega kmeta in tak bo tudi ostal v našem spominu.

TZO Šempeter

Razpis kadrovskih štipendij za šolsko leto 1990/91

Podjetja v POSLOVNEM SISTEMU HMEZAD razpisujejo za šolsko leto 1990/91 kadrovske štipendije za naslednje poklice, programe oz. smeri izobraževanja:

Poklic oz. program	Stop. zaht.	Štev. štip.	Podjetje
mlekar	IV.	1	Hmezad Celeia Arja vas
kmetijec-poljedelec	IV.	1	Hmezad Kmet. Zalec — Latkova vas
kmetijec-poljedelec	IV.	2	Hmezad Kmet. Zalec — Petrovčce
kmetijec-tractorist	IV.	3	Hmezad Kmet. Zalec — Petrovčce
kmetijec-tractorist	IV.	2	Hmezad Kmet. Zalec — Latkova vas
živilski tehnik	V.	10	Hmezad Celjske mesnine
kmetijski tehnik	V.	6	Hmezad Hram Šmarje
kmetijski tehnik	V.	1	Hmezad KZ Sav. dolina, TZO Petrovčce
mlekarški tehnik	V.	6	Hmezad Celeia Arja vas
živilski tehnik	V.	1	Hmezad Celeia Arja vas
strojni tehnik	V.	1	Hmezad Export-import
strojni tehnik	V.	1	Hmezad Agrina
elektroteh.-energetik	V.	1	Hmezad Celeia Arja vas
elektrotehnik-elektronik	V.	1	Hmezad Export-import
ekonomski tehnik	V.	4	Hmezad Export-import
ekonomski tehnik	V.	1	Hmezad Agrina
naravosol. mat. tehnik	V.	3	Hmezad Export-import
inž. kmetijstva — živin. usm.	VI.	1	Hmezad Celeia Arja vas
ekonomist	VI.	1	Hmezad Agrina
dipl. inž. kmet. — polj. usm.	VII.	1	Hmezad Kmet. Zalec — Latkova vas
dipl. inž. kmet. — živin. usm.	VII.	1	Hmezad Celeia Arja vas
dipl. inž. kmet. — polj. usm.	VII.	3	Hmezad Kmet. Zalec — Petrovčce
dipl. inž. kmet. — živin. usm.	VII.	2	Hmezad Kmet. Zalec — Petrovčce
dipl. inž. živil. tehnolog.	VII.	3	Hmezad Celeia Arja vas
dipl. inž. živil. tehnolog.	VII.	1	Hmezad Agrina
dipl. inž. stroj.	VII.	1	Hmezad Celeia Arja vas
dipl. inž. kem. tehnolog.	VII.	1	Hmezad Celeia Arja vas
dipl. inž. elektr.-elektron.	VII.	1	Hmezad Računalniški center
dipl. inž. elektr.	VII.	1	Hmezad Celeia Arja vas
dipl. inž. računalništva	VII.	1	Hmezad Računalniški center
dipl. inž. računalništva	VII.	1	Hmezad Agrina
dipl. inž. org. dela	VII.	1	Hmezad Računalniški center
dipl. ekonomist	VII.	1	Hmezad Agrina
dipl. ekonomist posl. infor.	VII.	1	Hmezad Računalniški center
dipl. inž. farmacije	VII.	2	Hmezad Celeia Arja vas

Po družbenem dogovoru o štipendijski politiki v Sloveniji in ustreznih sporazumih, lahko zaposlijo za kadrovske štipendije tisti prosilci, pri katerih dohodek na družinskega člana ne presega povprečnega mesečnega osebnega dohodka na zaposlenega v Sloveniji, ugotovljenega za preteklo leto, t. j. 1180,45 din.

Izjemoma se lahko kadrovske štipendije podeli, če za posamezne izobraževalne programe ni dovolj ustreznih kandidatov, tistim prosilcem, ki izkazujejo nadpovprečne učne in intelektualne sposobnosti.

Višino kadrovske štipendije, dodatek za deficitarnost, nadomestilo za prevoz, šolanje in kraju oz. izven kraja bivanja, vrednost točke in povišanje štipendij določa odbor za štipendiranje pri skupščini Zveze skupnosti za zaposlovanje Slovenije.

Sklepi odbora so objavljeni v Uradnem listu Republike Slovenije. Prijave na razpis kadrovskih štipendij morajo prosilci vložiti do 15. julija 1990. Prosilci, ki se bodo naknadno vpisali, naj oddajo vloge najkasneje 30 dni po vpisu.

Kandidati morajo prijavi oz. vlogi (obr. DZS SPK-1 »Vloga za uveljavljanje socialno-varstvenih pravic«) priložiti:

- potrdilo o vpisu v šolo,
- overjen prepis oz. fotokopijo zadnjega šolskega spričevala oz. potrdilo višješolske ali visokošolske organizacije o opravljenih izpitih,
- potrdilo o premoženjskem stanju družine in številu družinskih članov, ki živijo v skupnem gospodinjstvu (izdaja oz. potrjuje ga davčna uprava in matični urad pri skupščini občine).
- potrdilo o dohodkih staršev v preteklem koledarskem letu; navedeni morajo biti vsi dohodki iz delovnega razmerja, iz kmetijstva, iz obrti in dohodki iz dela v podaljšanem delovnem času in iz drugih virov.

Če so starši upokojenci, priložijo odrezek od pokojnine za december 1989. O izbiri kandidatov odločajo pristojni organi v posameznih podjetjih. Ob izenačenih pogojih imajo prednost otroci delavcev, zaposlenih v PS HMEZAD. Prosilci naj posredujejo vlogo z vsemi zahtevanimi dokumenti na KADROVSKE SLUŽBE POSAMEZNIH PODJETIJ, kjer kandidirajo za štipendijo. Nepopolnih, pomanjkljivo izpolnjenih vlog in vlog, ki ne bodo prispele v roku, komisije ne bodo obravnavale. V razpisnem roku bodo podjetja v PS HMEZAD ugotavljala še dodatne kadrovske potrebe. Naknadni razpis bo objavljen v majski številki Hmeljarja.

Še naslovi posameznih podjetij:

1. HMEZAD CELEIA, mlekarstvo, sirarstvo, čebelarstvo, p. o. Arja vas, 63301 Petrovčce
2. HMEZAD KMETIJSTVO ZALEC, p. o., Vrečarjeva 8, 63310 Zalec
3. HMEZAD EXPORT-IMPORT, p. o., Vrečarjeva 14, 63310 Zalec
4. HMEZAD AGRINA, p. o., Novo Celje 4, 63310 Zalec
5. HMEZAD CELJSKE MESNINE, p. o., Cesta v Trnovlje 17, 63000 Celje
6. HMEZAD HRAM, kmet. in trg., n. sol. o. Šmarje 154 a, 63240 Šmarje pri Jelšah
7. HMEZAD RAČUNALNIŠKI CENTER, d. o. o., Hmeljarska 7, 63310 Zalec

Programer izobraževanja
Niko VEGER, prof. soc.

Celje - skladišče
D-Per

70/1990

1119901056,3

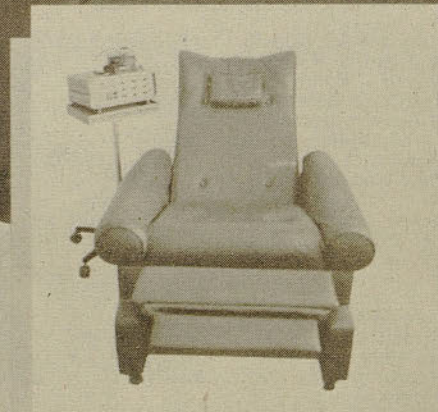
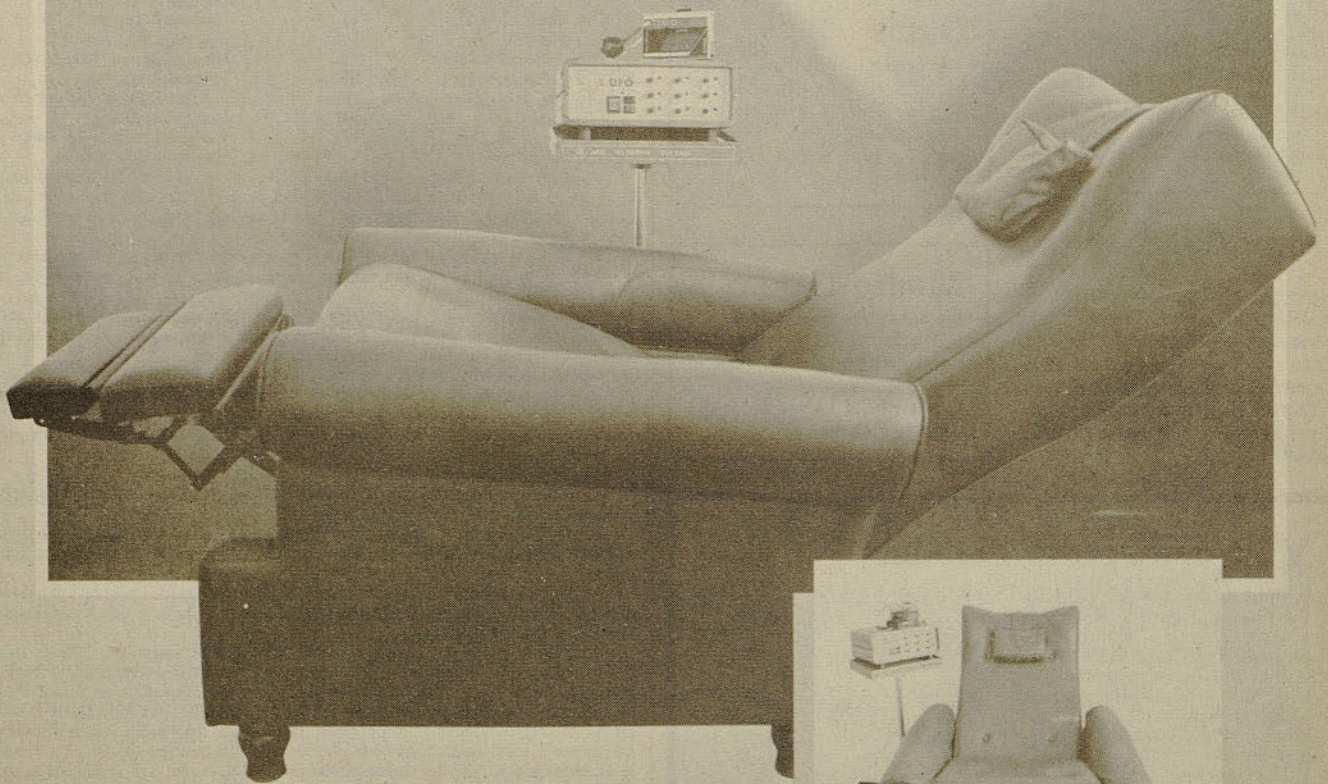
OSREDNJA KNJ. CELJE

COBISS

UFO

NASLONJAČ ZA REHABILITACIJO IN SPROSTITEV

masaža
vibro terapija
elektromagnetna terapija
glasbena terapija

 Imezad **AGRINA ŽALEC**

V KOOPERACIJI IZDELUJE
TEMELJNA ORGANIZACIJA KOOPERANTOV
MEGA ŽALEC

63310 ŽALEC, DOBRISA VAS 26, TEL.: 063 711-431,
TELEFAX: 063 714-107, TELEX: 33 600 AG MEGA YU